...ҮТЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР. НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 67 (4959)
Суббото
МАРТЫН
30
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Эхэ оронойгоо аша туһада шэн зоригтойгоор ажаллая!

...тскэ арад болбол СССР-эй Верховно Соведээр абтаһан 1946—1950 ...на арадай ажахые һэргээн бодхоо... хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб ту... хуулиие халуунаар угтаба. Тэрэ ...анэ хуулида социалистическэ Эхэ ...ай хүсэ шадалые улам саашадань ...үүлхэ, тэрэнэй экономическа ба ...урна ургалтын, өөрынгөө ажабай... хэмжээе дээшэлүүлхэ, өөрынгөө ...эн байдалые һайжаруулха сталин... программа хараба.

...анжэлэй түсэб- тухай хуули бол... советскэ хүн бүхэнэй гүс тусай ...ие үшөө ехэ мэдэрэлтэй ба зори... болгоно гээшэ, юундэб гэхэдэ энэ ...хадаа шэнэ сталинскэ табанжэлэй ...өөр хараалагдаһан агууехэ зорил... ...уые бэелүүлхэдэ тэрэнэй сэхэ ба ...хабаадалгань болоно. Хэдэн мян... ...гол мүрэнүүд өөрынгөө үһые эрье ...гүй далайда абаашаһандал адли хэ... миллион советскэ хүнүүдэй ажалай ...гүүго гаргалга хадаа шэнэ табан... ...е дүүргэхын түлөө тэмсэлэй агуу... ...бүгэдэарадай хэрэгтэй нииилэнэ гээ... Советскэ хүн хаанашье ажаллаа... тэрэнэй ажал ямаршье жаахан ...а һаа, тэрэ—герой ба шэнэ бай... ...е зохёошо, тэрэ—өөрынгөө гүрэ... ...байгуулагша, тэрэ—манай оронд... ...унизмын илалтын түлөө тэмсэгшэ... Советскэ олониитын байгуулалта... ...жэлые нэрэ хүндын ба алдар ...хэрэг, габьяа ба баатаршалгын ...болгоо, тэрэ хадаа ажалша хүн ...иие бүгэдэарадай, ниитэгүрэнэй ...хабаадагша болгоо.

Советскэ гүрэнние байгуулагша Владимир Ильич Ленин болбол залуу сов... республикын эгээл хүшэр хүн... ...та, айхабтар ехэ һандаралнуудай ...бэрхэшээлнүүдэй жэлнүүдтэ арад ...байһан барагдашагүй хү... ...д тухай, манай арадай талавтнуу... ...алиг тухай хэлэһэн юм. Советскэ ...үлгын ушар байдалда ажаүй... ...рин түсэб хадаа тон түрүүндэ ...ие „дүүргэлтэ болбол мүнөө имаг... ...онһоо өөһэдһөө манай, манай мэр... ...шалбарһаа ба манайда байгаа ...н баян арга-боломжонуудые ашаг... манай дура хүсэлһөө дулдыдана", ...түсэб хадаа мийл тоонууд ба даал... ...гануул бэшэ, харин „хэдэн мил... хүнүүдэй шударгуу ба бодото ажал... ...ша" байһан дээрэһээ үнэн бодото ...гэжэ социалистическэ байгуулал... ...эгээл харюусалгата үенүүдтэ агуу... Сталин вагэнтэ бэшэ заабарилһан ...н.

...байдал хадаа сталинскэ үгэнүү... ...нэ байһаниие гэршэлһэн олон эли ...жэшээнүүдые үгөө. 13 жэлэй ...ор соо большевигүүдэй парти ха... манай орониие хожомдонги байһан... түрүү зэргын, аграрнаһаа ин... ...иальна болгон байгуулаа, юундэб ...э сталинскэ табанжэлнүүд болбол ...миллионуудай тугынь болоһон, ...ай героическа советскэ арад хүсэ ...аа гамнангүйгөөр, манай орониие ...ахэн байгуулагша агууехэ нүхэр ...ай гайхамшагта холо хаража хэ... дээрэ бэелүүлхээр ажаллаһан бай...

...арад зоной шэн зоригто ажал хадаа ...скэ Эхэ орондо сэрэгэй хүндэ хү... ...шалгалтануудай жэлнүүдтэ дайса... ...е сэрэгэй ба экономическа талаар ...ел илахадань туһалаа. Энэ ажал ...ее шэнэ сталинскэ табанжэлэй —ара... ...ажахые һэргээн бодхоохо ба улам ...ань хүгжөөхэ табанжэлэй, советскэ ...рэнэй хүсэ шадалые улам саашань ...жүүлхэ ба ажилшан арадай ажа... ...алай хэмжээе дээшэлүүлхэ табан... ...ай түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ зо... ...лагдаад байна.

Мүнөө партийна организацинуудай ...гто хадаа газар дэлхэй дээрэ хэ... ...е байһан бүхы хүсэнүүдһээ эгээд ...амшагта ехэ хүсые—оломиллионно ...тскэ арадай сүлөөтэ социалистиче... ...ажалые, хэдэн миллион хүдэлмэ... ...эд, колхозниигууд, интеллигенцыин ...э зориг ба патриотическа үүсхэлые ...гэнээр хэрэглэхэ ябадалда болоно.

Партийна организацинууд хадаа та... ...жэлэй түсэб тухай хуулитай ажал... ...ые танилсуулха тушаа хүдэлмэри ...болохо үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, энэ ...ебые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүр... ...хын түлөө тэмсэлдэ бүхы арадые ...бодхоохо ёһотой.

Советскэ хүн бүхэн—бүхэдэлхэйн ...ай эрдэмтэн гү, али трактор дээ... ...түрүүшынхеэ һууһан залуу тракто... ...шье,—табанжэлэй түсэбые амжал... ...тайгаар дүүргэлтэ хадаа тэрэнэй ажал... ...а болоно гэжэ, советскэ гүрэнэй хү... ...шадалые улам саашань бэхижүүлгэ ...арад зоной материальна ба культур... ...хэмжээе дээшэлүүлгэ хадаа тэрэнэй ...алаа дулдыдана гэжэ ойлгохын ту... ...ай үгэ хэлэгдэжэ байна.

Шэнэ табанжэл хадаа мийл тоонууд ...на. Шэнэ табанжэл болбол өөрөө ...байдал, хэдэн миллион хүнүүдэй ...ы хамтадаа ба хүн бүхэнэй ажал ...тустань болоно. Партийна органи-зацинуудай ниитэ политическэ хүдэлмэри хадаа ажилшан бүхэнэй мэдэрэлдэ ирэхэ, тиигэбэшье айхабтар ехэ хүсэтэй болол: хаанашье тэрэ хүдэлмэрилнэб, ямаршье хүдэлмэри тэрэ дүүргэнэб,—тэрэ хадаа шэнэ табанжэлэй түлөө бүгэдэарадай тэмсэ эй эдибхитэй хабаадагша гээшэ гэжэ ойлгуулха зорилго мүнөө өөргөө табиха ёһотой!

Советскэ хүнүүдэй һанал бодолдо табан жэлэй түсэб ба ябажа байгаа кварталай, һарын, декадын, зорилгонуудые, предприяти, колхоз, машинно-тракторна станци бүхэнэй хүдэлмэри бэе бэеһээ холбо той байһаниие ойлгуулха онсо шухала болоно. Хүдэлмэришэн станогой дэргэдэ ажаллахадаа, тракторист колхозой поли дээгүүр өөрынгөө машиные ябуулхадаа,—хэрбээ тэдэнэр өөһэдынгөө даалгабаринуудые мүнөөдэр дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэн байгаа һаа, хэрбээ тэдэнэр үдэрһөө үдэртэ үлүүлэн дүүргэдэг һаа,—тэдэнэр өөһэдынгөө гүс тусай ажалаар шэнэ сталинскэ табанжэлые бэелүүлнэ гээшэ. Хэрбээ завод, фабрика, шахта, нефтеүйлэдбэри үсэгдэр, мүнөөдэр, үдэрһөө үдэртэ гүрэндэ түсэбөөр хараалагдаһанһаа ехэ продукци үгөө һаа,—тэдэнэй коллективүүд шэнэ табанжэлэй хэрэгые ургашань дабшуулна гээшэ.

Хэрбээ колхоз һайнаар ба саг болзортонь тарилгаяа дүүргээ һаа, хэрбээ машинно-тракторна станци трактор бүхэндэ үндэр бүтээсые түйлаа һаа,—энэ болбол табанжэлэй түлөө тэмсэгшэдэй түрүү зэргэдэ тэдэнэр ябана гэжэ харуулна гээшэ. Энэ тэмсэлэй эдибхи хадаа миллион хүнүүдэй үдэр бүриин зоригто ажалда, тэдэнэй зориг зүрхэтэ шэнэлэн зохёохо ябадалда, бултые ба бүхы бэрхэшээлнүүдые дабажа шадаха гүрэнэй интересүүд тухай, Эхэ оронои амгалан байдал тухай оролдолго хүсэлэлдэ нэбтэрүүлэгдэхэ ёһотой.

Партийна организацинууд хадаа арадта тэрэнэй ажалай перспективануудые элеэр ба тодоор харуулха ёһотой. Шэнэ табанжэл тэрэнэй бүхы гайхамшагта зорилгонууд эсэстээ гансахан зорилготой юм: арад зоной ажабайдалай хэмжээе дээшэлүүлхэ, манай арадай амгалан тайбан ажалые элдэб гэнтын ушаралнуудһаа зайлуулха ябадал болоно. Большевигүүдэй парти, советскэ правительство, агуухэ Сталин болбол арад зониие шэнэ табанжэлэй түлөө, үшөө һайнаар, жаргалтайгаар, культурнаар манай хүнүүдэй ажаһуухын түлөө, манай Эхэ оронои үшөө ехэ хүсэтэй ба баян байхын түлөө тэмсэхые уряална! Бүхы засаг түрын арад зоной гарта байһан, арад зоной өөрынгөө газарай баялигуудай, өөрынгөө ажалай аша үрэнүүдэй эзэн байһан орондо,—манай орондо юу хэгдэжэ байнаб бултадаа арадай интересүүдтэ ба хэрэгсэлнүүдтэ зорюулагдаһан, тэрэнэй сэсэглэн мандахын ба зол жаргалай түлөө оролдолгодо зорюулагдаһан байна.

Ябажа байгаа ажахын түсэбүүдые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө большевистскэ тэмсэлэй бодото жэшээнүүд дээрэ шэнэ табанжэлэй түлөө тэмсэгшэдэй түрүү армиие хүмүүжүүлхэ ба олошоруулха шухала. Социалистическэ мүрысөөндэ гээгдэгшэдые түрүүшүүлэй хэмжээн хүртэр дабшуулха ба ниитын хүгжэлтэдэ асаруулха ябадал болгохые түйлаха. Али болохо үргэнөөр, зоригтойгоор ба шадамараар түрүүшүүлэй дүршэлые, үйлэдбэриин ба колхозно ажалай эрхим эмхидхэлэй дүршэлые, наукын ба түрүү техникын амжалтануудые үйлэдбэридэ эрид зоригтойгоор-нэбтэрүүлгын дүршэлые дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй. Ушарынь Эдэ бүгэдэ хадаа шэнэ сталинскэ табанжэлые хэрэг дээрэ амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө, советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые улам саашань бэхижүүлхын түлөө, ажалшадай ажабайдалай хэмжээнэй шэнэ ургалтын түлөө ёһотойл амиды хүсэтэй, бодото большевистскэ тэмсэл гээшэ.

Большевигүүд хадаа өөһэдөө арад зондо дүтэ байһан дээрэһээ хододоо хүсэтэй байгаа. Манай багша ба вождь агууехэ Сталин болбол большевигүүдые легендарна Антейтэй дэмы бэшэ жэшэһэн байна. Тэдэнэр хадаа Эхэ оронойнгоо амгалан байдалай түлөө шэн зоригто ажалда арад ниитын оролдолгые толгойлжо шададаг, арад ниитые бодхоожо илалтада хүтэлхэ, манай ороной урда тэрэнэй хүгжэлтын түүхэтэ үе бүхэндэ байһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэдэ толгойлжо шададаг байгаа. Мүнөөшье тиимэл байха! Ленин-Сталинай партиин туг доро советскэ арад болбол өөрынгөө агууехэ вождиин холо харасе хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ — шэнэ сталинскэ табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ байна!

(„Правдын" мартын 28-ай түрүү бэшэг).

«Искусство» хэжэ хэблэлэй гаргаһан уранзурагша Ю. Алферовой зураһан плакат.
Г. Широковой репродукци. (ТАСС-эй фотохронико)

Поли дээрэ һайрамай уһа тогтоохо тухай

„Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө ажалые улам саашань хүгжүүлхэ хэмжээнүүд тухай" ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй 1944 оной августын 7-ой тогтоол соо республикын советскэ орган болон МТС, колхозуудай гол зорилгонуудай нэгэниинь хадаа хүдөө ажалай культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ ба малажалаа хүгжүүлхын түлөө тэжээлэй бата бэхи бааза байгуулха ябадал болоно гэжэ тэмдэглэһэн байна. Сабшалан болон тарялангай ургасые дээшэлүүлхэ ябадалай шухала нүхэсэлынь—газарай хүрьһэндэ шииг нойто бариха хүдэлмэри болоно. Хэрбээ манай колхозууд сабшалан, хадалангай газарта шииг нойто байлгаха... аргые хүсэд хэрэглээл, ямаршье гэй гасуур жэлнүүдтэ үндэр ургаса хуряажа, парти ба правительствын эрилтэнүүдые харюулха байна.

Газарай хүрьһэндэ шииг нойто байгуулха арганууд олон янза юм. Тэрэнэй нэгэн шухала хэмжээ-ябуулга—саһа тогтоолго болоно. Сабшалан, хадалан дээгүүр саһа тогтоохо хүдэлмэри үнгэргэхэдэ эгээл бэлэн байна. Энээниие колхоз бүхэн үбэлдөө һайнаар үнгэргэжэ шадаха аргатай. Гэбэшье, манай республика дотор энэ шухала хэмжээ-ябуулга жэлһээ жэлдэ хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэдэг байха юм. Тиихэлээр газарай хүрьһэндэ шииг нойтон багаар сугларжа, колхозуудай үндэр ургаса хуряаха ябадал хаһагдана. Зарим колхозууд саһа тогтоохо түсэбөө дүүргээгүй мүртөө поли дээрэ шииг нойто бариха ондоо шухала хэмжээнүүдые абадаггүй байха юм. Хабар саһанай хайлахада һайрамай уһан тон элбэгээр урададаг байна. Энээниие ябахээбэшье сабшалан, хадалангай газар дээгүүр барижа абаха хэрэгтэй. Иланга хадын эбэрэй тэгшэ бэшэ газарта тогтоһон саһанай һайрамые урадхаангүй саг соонь барижа, хүрьһэндэнь тогтоохо шухала. Юуб гэхэдэ, тиимэ газарай саһан түргэн хайлаад, уһаниинь хүрьһэндэ тогтонгүй урадашаха байна. Тиихэтээ хамта, газарай хүрьһэнэй дээдэ захынь шамэтэй зүйлнүүдые хамам урадажа болохо юм.

Урин дулаан хабарай болоходо саһан тон түргэн хайладаг байна. Тиин, һайрамай уһан поли дээрэ тогтонгүй урадашалаг юм. Тиихэдээ сабшалан, хадалангай газарые һэтэ дабан нүхэ һүбэ гаргажа гутаадаг байна. Тиимэдэ һайрамай уһые саг соонь, зүбөөр хаажа поли дээрэ һайнаар тогтоохо ябадал гол шухала болоно.

Һайрамай уһые поли дээрэ тогтоохо хүдэлмэри намарһаа хойшо ябуулагдаха ёһотой. Гэбэшье, манай республикын колхозууд энэ шухала хүдэлмэридэ саг соонь бэлэдхэдэггүй байха юм.

Һайрамай уһые поли дээрэ саг соонь тогтоожо, газарай хүрьһэндэ шииг нойто тогтоохо хэмжээнүүд дары абтаха ёһотой. Һайрамай уһые поли дээрэ тогтоохо аргануудай нэгэниинь—саһа ба болдог обоолжо хаалта хэхэ ябадал болоно. Мүн саһанай хайлажа байха үедэ наг шэбхээршье хаалта хэжэ болодог юм. Иимэ хаалтануудай үндэрынь—20—30 сантиметр, үргэниинь доогуураа—50—60 сантиметр байха ёһотой. Хаалтануудай хоорондохи тала 10-һаа 30 сантиметр хүртэр, тиихэдээ ямар газарта байһанай хэмжээгээр хэгдэхэ байна. Тэрэшэлэн үнэһэ болон хуурай шорой мэтые гоозойлгожо тараагаад һайрамай уһа барижа болохо юм. Иимэ хаалтануудые хэхэдэ утынь хэмжүүрые—0,5 метрһээ 1,5 метр хүртэр, дундаын талыень—10—15 метрээр хараалха ёһотой.

Шорой гү, али үнэнэ адхажа хаалта хэһэн газарай саһан эртэ хайладаг ба хүрьһэниинь түргэн гэдэжэ, һайрамые бэедээ шэнгээсэтэй байдаг юм. Хаалтануудые түхеэржэ һайрамай уһа поли дээрэ тогтооходо хүдөө ажалай культурануудай ургаса нилээдгүй дээшэлдэг байна.

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой XXII пленум болбол газар уһалха хэрэгтэ шухала анхарал табиһан байха юм. Уһалууриин бүхы системэнүүдые хүсэд бэлэдхэжэ дүүрэн хэрэглэхэ, хабарай һайрамай уһые хаажа, полиие уһалха тушаа пленумэй тогтоол соо түсгаар бэшэгдэһэн байна. Энэ хадаа колхоз бүхэнөөр бэелүүлэгдэхэ ёһотой. Манай республикын колхозууд поли дээрэ һайрам тогтоохо болон сабшалангай, хадалангай газрые уһалха дүүрэн арга боломжотой. Имагтал энэ аргаяа зүбөөр хэрэглэжэ, газарай хүрьһэндэ шииг нойто тогтоохо хүдэлмэриие саг соонь эхилхэ шухала.

Аймагуудтахи газартаряалангай органуудай хүдэлмэрилэгшэд болон бүхы колхозууд Сталинска Дүрбэдэхи табанжэлэй түрүүшын жэл—1946 ондо сабшалан, хадалангай үндэр ургаса хуряахын түлөө газраа онсо һайнаар уһалха зорилготой. Һайрамай уһые поли дээрэ тогтоохо саһа оробо. Мүнөө нютаг бүхэнөөр дулаан үдэрнүүд боложо, саһан ехээр хайлажа байна. Тиимэдэ һайрамай уһа поли дээрэ тогтоохо хүдэлмэринүүд хал-хааһангүй эхилэгдэхэ ёһотой.

В. КОЗЛОВ,
БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын уһанай ажахын Управлениин начальник.

Түрүү фермынхид түл абажа эхилээ

Торийн аймагай Доодо-Торийн сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермые даагша нүхэр Д. Крючкова гэгшэ 1945 ондо үлэмжэ һайнаар хүдэлмэрилжэ, фермээ түрүү зэргэдэ гаргаба.

Нүхэр Крючкова колхозой һүнэй-товарна фермэ дээрэ 1942 онһоо эхилжэ хүдэлмэрилнэ. Тиихэ зуураа, нарай малые харууһалха, һү һааха талаар иланга ехэ дүршэлтэй болоо. Энэ нүхэр һаалишан байхаһаа абаад, ажалдаа бэрхэ гэжэ суутай болоһон юм.

1945 ондо нүхэр Крючковагай фермын түрүү һаалишад үхэр малаа һайнаар харууһалһан, туралнуудаа бүрин бүтэнөөр тэнжээһэн, һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө ажалай нэмэлтэ түлбэридэ I—I туралнуудые абаһан ба колхозой правлениин зүгһөө мүнгэн шан абаһан байгаа. Һаалишад Г. Хасматулина, Н. Васильева гэгшэд фермэ дээрэ 3—4 жэл соо хүдэлмэрилһэн эрхим стахановецууд юм. Эдэнэр даажа абаһан 13—13 үнеэдээ бултыень ороондо оруулжа түрүүлээд, туралнуудаа хоролтогүйгөөр тэнжээгээ. Эдэ һаалишад мүнөө жэлэй шэнэ түл абалгада һайн бэлэдхэл хэһэн байна.

Фермын хүдэлмэрилэгшэд шэнэ түлнүүдые зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалха гуримые нарибаар сахидаг. Туралнуудай байрые саг үргэлжэ арюун сэбэр байлгадаг, нарай малые хэм соонь эдеэлүүлдэг баялиг дүршэлтэй болонхой.

Энэ фермынхид үхэр малаа амжалтатайгаар ондо оруулхын түлөө ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. Үбэлжэлгэдэ бэлэд хэлые болзор соонь, һайн шанартайгаар дүүргэхын хойноһоо фермын һаалишад бултадаа оролдоһон байгаа. Бүхы малай байра байдалнууд эдэнэрэй хүсөөр урин дулаанаар заһабарилагдаһан, үнеэнэй түрэхэ гэр, туралнуудай байра баригдаһан байха юм. Мүн һаалишад үбһэ сабшаһан, 400 центнер хагда ба ожорһо болон бусад тэжээл бэлэдхэһэн байна.

Тэрэшэлэн эдэнэр үбһэ тэжээлээ гамтайгаар гаргашалха тушаа гол анхаралаа табинад.

— „Үбэлэй сагта үбһэ тэжээлые гамтайгаар гаргашалхын тулада, тэрэниие малда эдюүлхын урда тээ һайса бэлбосоруулжа бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Тарянай һолоомо шэнги элдэб бүдүүн тэжээлые хэршэжэ жэжэ болгоод дэбтээхэ, дабһатай бүлеэн уһанда холихо мэтэ хадаа тэжээлэй амта шэмыень һайн болгодог юм. Мүн бургааһа, намаа, орой сабшагдаһан хулһа мэтые малда ехээр эдюүлхэ хэрэгтэй. Тэрээниие жэжэ болгожо хэршээд, халуун уһан соо дэбтээхэ шухала. Иигэжэ бэлэдхэһэн тэжээлые үхэр мал эдихэ дуратай байдаг. Тэрэшэлэн бүлеэн уһанда дабһа холижо хүргөөд, тэрээн соогоо махинна холижо эдюүлхэдэ һайн байдаг. Дабһатай тэжээл хадаа шүлхы үбшэнтэй малай бэеые бэхижүүлдэг юм"—гэжэ нүхэр Крючкова хөөрэнэ.

Энэ фермын малшад һалхитай хүйтэн үдэрнүүдтэ пэмэрн газарай бэлшээриие хэрэглэдэг заншалтай. Үбэлэй бэлшээриие зүбөөр хэрэглэһэнэй ашаар, тус фермынхид үбһэ тэжээл түсэбэй ёһоор гаргашалжа, арбилһан байна. Гадна, нёдондо жэлдэ арбилһан силосынь үшөө нөөсэдэ байһаар.

Һаянай энэ фермынхид шэнэ түлнүүдые абажа эхилбэ. Түл абалгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаһан хадаа туралнуудаа гарзагүйгөөр тэнжээжэ байха юм.

Республикын малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ энэ фермынхид эршэмтэйгээр оролсоод, шэнэ түлнүүдые зүбөөр харууһалжа, бүрин бүтэнөөр тэнжээхэ, үбэл, хабарай хатуу үдэрнүүдые амжалтатайгаар дабаха мэтын уялганууд абаһан байна.

Б. ДАНСОРУНОВ.
(Манай тусхай корреспондент).

Хонидые иимэр харууһалжа болохогүй

„Арбижал" колхоздо (Хори) энэ үбэлэй үедэ адуу малаа 3—4 сүүдхэ соо уһалангүй байһан ушар үзэгдэбэ. Нарин Горхон гэжэ газартахи хонинойтоварна фермэ дээрэ 180 түрэхэ хонид түрэжэ мүулаһан байна. Эдэ хонид бүхэли үбэлдөө уһалангүй шахуу байгаа. Мүнөө болоходо модо хахад газарта хонидоо үлдэжэ абаашаад уһалдаг болонхой. Фермэ дээрэнь худаг бии. Теэд, тэрээниие заһабарилжа хэрэглэхын түлөө хэншье оролдоногүй.

Түл абалгада хайша хэрэгээр бэлэдхээ. Юуб гэхэдэ, хурьгадайнь байра жаахан аад, зосоохинь муухай, ходо агаар муутай байдаг.

ОТФ-е даагшань отаранууд дээгүүрэе ябахадаа айлшан шэнгеэр буугаад морьтохоһоо бэшэ, хонишодһоо ямаршье эрилтэ хэлэггүй байха юм.

Ц. Гармаев.

Москвада Чехословацка Республикын Худалдаа-Наймаанай делегаци ерэбэ

Энэ оной мартын 25-да Москвада Гадаадын Худалдаа-Наймаанай Министр господин Губерт Рипка түрүүтэй Чехословацка Республикын Худалдаа Наймаанай делегаци ерэбэ.

Делегацитай хамта экспертнүүд, мүн тэрэшэлэн чехословацка ажаүйлэдбэриин түлөөлэгшэд ерэһэн байна.

Аэродром дээрэ делегациие СССР-эй Гадаадын Худалдаа-Наймаанай Министрын орлогшо М. Р. Кузьмин, СССР-эй Гадаадын Худалдаа - Наймаанай Министерствын Худалдаа-Наймаанай Харсаанүүдэй Таһагай Начальник П. Н. Кумыкин, СССР-эй Гадаадын Худалдаа-Наймаанай Министерствын I-дэхи Импортна Управлениин начальник Б. П. Мартынов ба СССР-эй Гадаадын Худалдаа-Наймаанай Министерствын Протокольно таһагай Начальник В. Г. Кириллов гэгшэд угтаба.

Делегациие мүн СССР-тэ һуугаа Чехословацка Республикын Онсо ба Бүрин Эрхэтэ Элшэн сайд г-н Ю. Горак ба посольствын гэшүүд угтаһан байна.

Чехословакида байгаа СССР-эй Худалдаа-Наймаанай Түлөөлэгшэ И. В. Бакулин делегацитай хамта Москвада ерэлсэбэ.

Худөөгэй һургуулинуудые барилга

РСФСР-эй худөөгэй һургуулинуудай, багашуулай учреждениинүүдэй гэр байрые барилгада ба һэргээн бодхоолгодо мүнөө жэлдэ 75 миллион түхэриг гаргашалагдаха юм. Барилгые ой модоор, кирпиисээр, хушалтавуудаар, известкоор ба бусад материалнуудаар хангахые нютагай ажаүйлэдбэри ба ойзобарилгын кооперацинуудта даалгаха.

Хүдэлмэриин ябуулгада хиналта хэжэ байхые РСФСР-эй ... Министерство болбол нютагай арадай гэгээрэлэй органуудые уялгалба. Августын 15 ба сентябриин 15 болтор партанууд ба классай элдэб шэрээ һандали, багашуулай учреждениинүүдэй түхеэрэлгэнүүд бэлэдхэгдэхэ ёһотой юм. Министерствын архитектурно-проектнэ мастерской хадаа һаяын сагта худөөгэй һургуулинуудай ба багашуулай учреждениинүүдэй типовой проектнүүдые нютагуудта эльгээхэ байна.

Худөөгэй һургуулинуудай гэр байрые барилга ба һэргээн бодхоолго хадаа 1946—1947 оной һуралсалай жэлэй эхин болтор дүүргэгдэхэ, багашуулай садуудай ба багашуулай гэрнүүдэй барилга октябриин 1 болтор дүүрэхэ байна.

Түрүүшын автозавод

Украинын түрүүшын автомобильна завод Днепропетровскдо байгуулагдажа байна. Барилгын шефствые Украинын комсомол абаба. Барилга дээрэ республикын зүг бүхэнһөө 2 мянга хахадһаа үлүү комсомолецууд ерээ. Барилгын темп һараһаа һара бүридэ үргэдхэгдэжэ байна. Энэ оной хоёрдохи кварталда Сталинай нэрэмжэтэ Московско заводһоо эльгээгдэһэн детальнуудаар шэнэ баригдаһан цехүүдтэ автомашинанууд гаргагдажа эхилхэ байна.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Уншалгын байшангууд ба худөөгэй клубуудай хүдэлмэриие улам саашань һайжаруулхын ба хабарай тарилгада бэлэдхэлэй болон тарилгын үедэ колхозниигууд, МТС-эй хүдэлмэришэд ба албахаагшадые культурна талаар хангалгые һайжаруулхын зорилгоор, мүн тэдэнэй энэ хэрэгтэ хэр зэргэ бэлэн байһаниие элирүүлхын түлөө уншалгын байшангууд ба клубуудай хүдэлмэриин ниитын хаалга 1946 оной апрелиин 5-һаа майн 5 хүртэр үнгэргэхэ гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтооһон байна.

Ниитын хаалгые хүтэлбэрилхын тула 11 хүнһөө бүридэһэн комисси байгуулагдаа. Энэ комиссиин түрүүлэгшээр БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүдые эрхилхэ Управлениин начальник нүхэр Шмаков томилогдобо.

Мүн БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет энэ хаалгые үнгэргэхэ гурим баталһан байна.

1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай ХУУЛИ

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь „Б. М. Үнэнэй“ мартын 24,26, 27 ба 29-нэй номернуудта)

530 мянган тонно цемент гаргаха ниитэ хүсэтэй цементнэ заводуудые, Кара-Таугай горнорудна комбинадые барижа үйлэдбэридэ оруулха, мүнөө байгаа суперфосфатна заводые үргэдхэхэ ба шэнэнүүд заводуудые бариха.

Тус республика дотор сепараторнуудые ба һүнэй амһартануудые бүтээн гаргаха ябадал эмхидхэхэ. Хүдөө-ажахын машинануудай заводуудые, Семипалатинскын арһанай заводые ба Алма—Атагай утаһа ээрэлгын фабрикые үйлэдбэридэ оруулха ябадал хангаха. 8 мяханай комбинадуудые ба холодильнигуудые, 200 тоһоной заводуудые ба 2 һүнэй-консервнэ заводые барижа үйлэдбэридэ оруулха.

1950 ондо республиканска мэдэлдэ байгаа предприятинууд дээрэ ажаүйлэдбэриин продукцинуудые бүтээн гаргалгын хэмжээе 1,3 миллиард түхэригөөр тогтоохо, тэрээнэй тоодо нютагай шанартай гүрэнэй ажаүйлэдбэриин ба олзоборилгын кооперацинуудай продукцинууд 370 миллион түхэригтэй болоно.

51. 1946—1950 онуудта Атасуйска ба Каркаралинска малтамалнуудай газарнууд дээрэ түмэрэй рудануудай ажаүйлэдбэриин запасуудые 100 миллион тонно, Джезказганска, Иртышска ба Бощекульска малталмалнуудай газарнуудта 830 мянган тонно зэдэй, туулганай, молибденэй, вольфрамай, трехокисиин, барндай, Каратауска малтамалай газарай фосфоридай, борат ба гипсын ажаүйлэдбэриин запасуудые бэлэдхэхэ. Шэнэ шахтануудые байгуулхын түлөө 35 миллион тонно нүүрһые малтан абаха хүсэтэй 59 участогуудые, тэрээнэй тоодо Карагандинска нүүрһэнэй бассейн дээрэ коксовалагдадаг нүүрһэнэй талаар 23,9 миллион тонно нүүрһэ абалгын участогуудые бэлэдхэхэ. Нефтиин ажаүйлэдбэриин запасуудые 1080 скважино-точконуудаар дээшэлүүлхэ. Содово ажаүйлэдбэридэ түүхэй эдэй шэнэ базые бэлэдхэхэ.

52. 1950 ондо тарилгын талмайе 7.286 мянган гектарай хэмжээтэйгээр баталха. Тэрээн соо колхозуудай 6.002 мянган гектар, тэрээнэй тоодо ороoһото культуранууд 5.336 мянган гектар, тэрээн соо колхозуудай 4.681 мянган гектар, техническэ культуранууд 340 мянган гектар, тэрээн соо колхозуудай 316 мянган гектар, овоще-бахчева культуранууд ба хартаабха 280 мянган гектар, тэрээн соо колхозуудай 105 мянган гектар, тэжээлэй культуранууд 1.330 мянган гектар, тэрээн соо колхозуудай 900 мянган гектар болоно. Хлопогой талаар тарилгын талмайе 85,4 мянган гектараар баталха. Шанар һайтай тамхи тарилгые дээшэлүүлхэ.

1950 оной эсэстэ мал адууһанай тоо толгойе иимэ хэмжээтэйгээр тодорхойлхо гэбэл: мори 1.516 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 1.191 мянган толгой, эбэртэ бодо мал 4.400 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 2.300 мянган толгой, хонид ба ямаад 19.050 мянган тэрээнэй тоодо колхозуудай 15.000 мянган толгой, гахайнууд 392 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 202 мянган толгой

53. Уһалуурита газартаряалангай районуудта уһанай ажахые улам саашань хүгжөөхэ ба ирригационно системэнүүдые улам саашадань хүгжөөхэ, нүүдэл мал ажалтай районуудые уһаар нормальна хангаха.

Карагандинска ба Джезказганска ажаүйлэдбэриин районуудай ажаүйлэдбэри ба һуурин газарнуудые уһаар хангахын түлөө Нур мүрэн дээрэхи Самаркандска уһанай сөөрэмэй ашагта хэмжээ дээшэлүүлхэ ба Кенгир мүрэн дээрэ Джезказганска уһанай сөөрэмые бариха.

Зүүн бэеын каналтай Кзыл-Ординска хаалтын каналай барилгые эхилхэ. 200 мянган гектар газар дээрэ газар уһалууриин системэнүүдые шэнэлэн һайжаруулха ба уһалууриин уһыс гамтайгаар гаргашалха ябадал хангаха.

Тус республикын хойто ба губи талын районуудта уһалууриин страховой участогуудые бии болгохын түлөө, жэжэнүүд ирригационно системэнүүдые элбэг олоор бариха ба мүн баһа гандуу районуудые уһаар хангаха бага хэмжээнэй уһанай сөөрэмнүүдые бариха ябадал элбэг олоор эрхилхэ.

54. Түмэр харгынуудые ехэхэнээр хүгжөөхэ; энэ табанжэл соо 956 километр шэнэ түмэрзамай харгынуудые үйлэдбэридэ оруулха ба 807 километрын зэргэлээ харгынуудые үйлэдбэридэ оруулха.

55. 1946—1950 онууд соо Казахска ССР-эй городуудта гүрэнэй гэр байрын фонднуудай талаар 2.170 мянган квадратна метр байрануудые ашаглалгада оруулха, тэрээнэй тоодо нютагай соведүүдэй талаар 45 мянган квадратна метр байранууд.

56. Культурна байгуулалтын ба элүүрые хамгаалгын талаар гол даалгабаринуудые баталха: 1950 ондо һургуулинуудай тоое 7.985-да хүргэхэ, тэрээндэ һурагшадай тоое 1.130 мянгада хүргэхэ, больнична койконуудые 34 мянгада хүргэхэ.

ГРУЗИНСКА СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАДА

57. Грузинска ССР-тэ 1950 ондо ажаүйлэдбэриин продукциин гол шухала зүйлнүүдые бүтээн гаргалтын түсэб иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл:

шэрэм (мянган тонноор)—330;
булад (мянган тонноор)—185;
нүүрһэн (мянган тонноор)—2.400;
нефть (мянган тонноор)—110;
электроэнерги (миллион киловатт часаар)—1.300;
марганцева руда (мянган тонноор)—2.040;
кокс (мянган тонноор)—450;
автомобиль (мянган хэһэгээр)—15;
металл отолхо станогууд (хэһэгээр)—1700;
цемент (мянган тонноор)—115;
хилгааһан бүд (мянган метрээр)—3.795;
торгон бүд (мянган метрээр)—6.830;
гутал (мянган паараар)—9.500;
ургамалай тоһон (тонноор)—3.500;
виноградна архи (мянган декалитрээр)—1.550;
сай—түрүүшын болбосоруулга (тонноор)—17.900;
элһэн сахар (мянган тонноор)—13,5;
мяхан (мянган тонноор)—14;
малай тоһон (тонноор)—1.000;
загаһа барилган (тонноор)—5.500.

58. 1946—1950 онуудта Грузинска ССР-тэ капитальна хүдэлмэринүүдтэ 4.120 миллион түхэриг, тэрэ тоодо республикын ажахын мэдэлдэ 591 миллион түхэриг баталан тогтоохо.

59. Закавказска металлургическа завод байгуулха. 3.2 миллион тонно нүүрһэ малтаха ниитэ хүсэтэй шулуу нүүрһэнэй шахтануудые барижа, хүсэндэнь оруулха. 1946—1950 онуудта Чиатурска малтамалай газарнууд дээрэ 30 миллион тонно хэмжээтэй марганцева рудагай ажаүйлэдбэриин запасуудые бэлэдхэхэ. 6,8 миллион тонно нүүрһэ малтан абаха хүсэтэй 22 нүүрһэнэй участогууд дээрэ шахтануудые байгуулха ябадал бэлэдхэхэ ба 340 скважино-точконуудай нефтьтэ ажаүйлэдбэриин запасуудаар нефть абалгые дээшэлүүлхэ.

169 мянган киловатт ниитэ хүсэтэй дүрбэн гидроэлектростанцинуудые барижа үйлэдбэридэ оруулха ба 21,5 мянган киловатт хүсэтэй жэжэ гидроэлектростанцинуудай барилгануудые бэелүүлхэ.

Шэнэ паровозо-заһабарилгын заводые ба автомобилиин заводые бариха.

60. Республиканска ажаүйлэдбэри дотор бага хэмжээнэй гидротурбинануудые ба сайн, архи нэрэлгын ажаүйлэдбэриин түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргаха ябадал эмхидхэхэ; шэгнүүр-хэмжэлгын приборнуудай ба халуунһаа айхагүй амһартануудай заводуудые шэнээр бариха; сай болбосоруулха ба архи гаргаха предприятинуудай тоое олошоруулха.

Республиканска мэдэл доро байгаа предприятинууд дээрэ 1950 ондо ажаүйлэдбэриин продукцинуудые 1,1 миллиард түхэригтэй хэмжээтэйгээр гаргаха гэжэ тогтоохо, тэрэнэй тоодо нютагай шанартай гүрэнэй ажаүйлэдбэриин ба олзоборилгын кооперацинуудай продукци 265 миллион түхэригтэй болоно. Торгон бүдүүдэй үйлэдбэрине дээшэлүүлхэ.

61. 1950 ондо тарилгын талмайе 937 мянган гектар хэмжээтэйгээр тогтоохо, тэрээн соо колхозуудай 800 мянган гектар, тэрэ тоодо ороoһото культуранууд 746 мянган га, тэрээн соо колхозуудай 629 мянган га; техническэ культуранууд 48 мянган га, тэрээн соо колхозуудай 46 мянган га, овоще-бахчева культуранууд ба хартаабха 44 мянган га, тэрээн соо колхозуудай 30 мянган га, тэжээлэй культуранууд 99 мянган га, тэрээн соо колхозуудай 95 мянган гектар оролсоно.

Сайн плантацинуудай талмайе 57,5 мянган гектар хүртэр дээшэлүүлжэ, тэдэ газарнуудые минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр дүүрэнээр хангаха. Цитрусова ба бусад субтропическа культурануудай тарилгын талмайе үргэдхэхэ. 1946—1950 онууд соо цитрусовэ культурануудай талаар 11 мянган гектар шэнэ талмайе тариха, тэрээнэй тоодо апельсинүүд 3 мянган гектар, лимонууд 3 мянган гектар байна. Жэмэстэ тарималнуудые үрэжүүлхэ ба виноградарствые ехэхэнээр хүгжөөхэ, эфиро-тоһото культурануудай талмайе ехэ болгохо, торгоной ажалай саашанхи хүгжэлтые хангаха. Грузиин зүүн районуудта тамхинай ажалые хүгжүүлхэ.

Колхидска намаг газарые хатааха талаар хүдэлмэринүүдые дахин эхилжэ, 20 мянган гектар хүдөө-ажахын газарнуудые ашаглалгада оруулха. Газар уһалалгын каналнуудай тоое үргэдхэхэ ба Аджаметскэ, Доглаурис-Веллиин, Келвескэ ба Доэси-Гракальска каналнуудай барилгые хэжэ дүүргэхэ. Самгорско газар уһалалгын системые ба гидроэлектростанцинуудые бариха хүдэлмэри үргэнөөр эрхилхэ.

1950 оной эсэстэ мал адууһанай тоо толгойе иимэ хэмжээтэйгээр тодорхойлхо гэбэл: мори 120 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 47 мянган толгой, эбэртэ бодо мал 1.744 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 730 мянган толгой, хонид ба ямаад 2.900 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 1.800 мянган толгой, гахайнууд 711 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 91 мянган толгой.

62. 1946—1950 онууд соо Грузинска ССР-эй городуудта 732 мянган квадратна метр хэмжээнэй гүрэнэй гэр байрын фондые ашаглалгада оруулха түсэбые баталха. тэрээнэй тоодо нютагай соведүүдэй талаар 35 мянган квадратна метр байра оролсоно. Тбилиси, Кутаиси ба Батумида водопроводуудые бариха ба үргэдхэхэ. Булачаурска водопроводой барилгые хэжэ дүүргэхэ.

63. Культурна байгуулалтын ба элүүрые хамгаалтын талаар гол шухала даалгабаринуудые баталха; 1950 ондо һургуулинуудай тоое 4.333 болгохо, тэдэндэ һурагшадай тоое 642 мянган хүн болгохо ба городууд ба хүдөө газарнуудтахи больничнa койконуудые 17.900 хүргэхэ, Грузинска ССР-эй курортно ажахые һэргээн бодхоохо.

АЗЕРБАЙДЖАНСКА СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАДА

64. Азербайджанска ССР-тэ 1950 ондо ажаүйлэдбэриин продукциие бүтээн гаргаха түсэб иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл:

Булад (мянган тонноор)—178;
нефть (мянган тонноор)—17.000;
Электроэнерги (миллион киловатт-часаар)—2.590;
электромоторнууд 100 киловаттһаа дээшэ хүсэтэй (хэһэгээр)—800;
цемент (мянган тонноор)—365;
хлопчато-бумажна бүдүүд (мянган метрээр)—57.250;
хилгааһан бүдүүд (мянган метрээр)—1.155;
торгон бүдүүд (мянган метрээр)—2.345;
оймһонууд (мянган паараар)—26.250;
гутал (мянган паараар)—5. 150;
ургамалай тоһон (мянган тонноор)—11;
дабһан (мянган тонноор)—132;
виноградна архи (мянган декалитрээр)—1.400;
мяхан (мянган тонноор)—16;
малай тоһон (тонноор)—1.500;
загаһа барилга (мянган тонноор)—23,9.

Азербайджанска ССР-тэ 1946—1950 онууд соо капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээе 5.900 миллион түхэригөөр баталха, тэрээнэй тоодо республиканска мэдээн доро байһан ажахын талаар 579 миллион түхэриг оролсоно.

66. Тус республикын нефтяной районуудта ашаглалгын ба бэдэрэлгын малталгые үргэнөөр эрхилхэ. 1946—1950 онуудта нефтиин ажаүйлэдбэридэ запасые 2.660 скважино-точкоор бэлэдхэхэ ба Бакинска, Кировабадска ба Прикуринска районуудта шэнэ шэнэ үндэр дебитнэ нефтиин горизонтнуудые бэдэрэн олохо ябадал үргэдхэхэ. Трубопрокатна заводые бариха ба нефтяной машино-бүтээлгын заводуудые шэнэлэн байгуулгые хэжэ дүүргэхэ.

Дашкесанска түмэрэй рудануудай малтамалай газарнууд дээрэ ба Загликска алунитуудай малтамалай газарнууд дээрэ руднигуудые үйлэдбэридэ оруулха.

67. Бакугай райондо тепловой электростанцинуудай хүсые 195 мянган киловатт хүсөөр үргэдхэхэ. Бакинска нефтяной ажаүйлэдбэрине электроэнергеэр хангаха. Закавказье дээрэ ороoһо тарянай баазые бии болгохо ба хлопок тарилгые байгуулха талаар уһалуурита газарнуудые дээшэлүүлхын түлөө Мингечаурска гидроузелай барилгые үргэнөөр эхилэн, 1950 ондо түрүүшын ээлжээе үйлэдбэридэ оруулха.

68. Республиканска ажахын талаар хүдөө-ажахын зэр зэмсэгүүдэй заводые, авто-заһабариин заводые, шаажан амһартын заводуудые, шэлэй заводуудые, кирпичсын ба черепичнэ заводуудые, гипсын ба гипсовэ барилгануудай зүйлые гаргаха заводые, барилгын шаажанай заводые барижа үйлэдбэридэ оруулха.

Республикын мэдэл доро байгаа предприятинуудай ажаүйлэдбэриин продукцинуудые 1950 ондо үйлэдбэрилэн гаргаха хэмжээ 1,1 миллиард түхэригөөр тогтоохо, тэрээн соо нютагай шанартай гүрэнэй ажаүйлэдбэриин ба олзоборилгын кооперацинуудай продукци 255 мянган түхэриг ороно.

69. 1950 оной тарилгын талмайнуудые 1216 мянган гектараар тогтоохо, тэрээн соо колхозуудай 1.152 мянган гектар, тэрээнэй тоодо ороoһото культуранууд 825 мянган гектар, тэрээн соо колхозуудай 790 мянган гектар, техническэ культуранууд 184 мянган гектар, тэрээн соо хлопчатнигай тоо 155 мянган гектар, овоще-бахчева культуранууд ба хартаабха 54 мянган гектар, тэрээн соо колхозуудай 45 мянган гектар, ба тэжээлэй культуранууд 153 мянган гектар, тэрээн соо колхозуудай 140 мянган гектар.

Муганска, Ширванска, ба Мильско-Карабахска губи талын газарнуудые хүдөө ажахын талаар ашаглаха ба уһалха хүдэлмэринүүдые үргэнөөр эрхилхэ, 1946—1950 онууд соо 112 мянган гектар шэнэ уһалууриин газарнуудые ашаглан абаха.

Баку городой оршон тойроной районуудта овощ, хартаабха ба олон жэлэй тарималнуудые тариха ябадал үргэдхэхэ. Сталинай нэрэмжэтэ Самур-Дивичинскэ каналай оршон тойрондо уһалууриин шэнэ газарнуудые үргэдхэхэ ябадал хангаха. Ленкоранилин райондо фруктово ба виноградна тарималнуудай, мүн баһа субтропическа культурануудай талмайнуудые үргэдхэхэ. Торгоной ажалые хүгжөөхэ. Сайн ба тамхинуудай тарилгын талмайнуудые үргэдхэхэ ба тэрээнэй ургасануудые дээшэлүүлхэ.

1950 оной эсэстэ мал адууһанай тоо толгойе иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл: мори—131 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 95 мянган толгой, эбэртэ бодо мал 1.370 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 710 мянган толгой, хонид ба ямаад 4.140 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 2.650 мянган толгой ба гахайнууд 88 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 38 мянган толгой.

70. 1946—1950 онуудта Азербайджанска ССР-эй городуудта гүрэнэй гэр байрын фонднуудые 610 мянган квадратна километр хэмжээтэйгээр ашаглалгада оруулхын түсэбые баталха, тэрээнэй тоодо нютагай соведүүдэй талаар 26 мянган квадратна метр гэр байранууд оролсоно. Хоёрдохи Бакинска ба Кировобадска водопроводуудай барилгые дүүргэхэ.

71. Культурна байгуулалтын ба элүүрые хамгаалгын талаар гол даалгабаринуудые баталха: 1950 ондо һургуулинуудай тоое 3.359 болгохо, тэдэндэ һурагшадай тоое 569 мянган хүн болгохо ба городуудай ба хүдөө газарнуудай больничнa койконуудые 16.600 болгохо.

ЛИТОВСКО СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАДА

72. Литовско ССР-тэ ажаүйлэдбэриин продукциин гол зүйлнүүдые бүтээн гаргаха түсэб 1950 ондо иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл:

Электроэнерги (миллион киловатт-часаар)—190;
торф (мянган тонноор)—822;
сонхын шэл (мянган квадратна метрээр)—700;
барилгын модонуудые шэрэн асаралга (мянган кубометрээр)—3.000;
саарһан (мянган тонноор)—17;
малай тоһо (мянган тонноор)—12;
мяхан (мянган тонноор)—28;
элһэн сахар (мянган тонноор)—25;
спирт (мянган декалитрээр)—500;
загаһа барилга (мянган тонноор)—15.

73. Литовско ССР-тэ 1946—1950 онуудта капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээе 1.535 миллион түхэригөөр баталха, тэрээнэй тоодо республиканска мэдэл доро байгаа ажахынуудай талаар 660 миллион түхэриг оролсоно.

74. Шэнэ торф-предприятинуудые һэргээн бодхоохо ба шэнээр байгуулха, торф малтан абалгые механизировалхэ ябадал хангаха.. 1946—1950 онуудта ниитэ дээрээ 83 мянган киловатт хүсэтэй электростанцинуудые һэргээн бодхоохо ба үйлэдбэридэ оруулха. Металлоизделинүүдэй заводые ба хүдөө-ажахын машинануудай заводые, цементнэ заводые, хилгааһан бүдэй фабриканууд, утаһа ээрэлгын комбинадые, арһанай заводые, мяханай комбинадуудые ба холодильнигуудые һэргээн бодхоохо ба үйлэдбэридэ оруулха, 1946—1947 онуудта тоһоной ба сыр үйлэдбэрилгын заводуудые дүүрэнээр һэргээн бодхоохо.

Республиканска мэдэл доро байгаа предприятинуудай 1950 ондо бүтээн гаргаха ажаүйлэдбэриин продукцинуудые 600 миллион түхэригөөр хараалха, тэрээн соо нютагай шанартай гүрэнэй ажаүйлэдбэриин ба олзоборилгын кооперациин продукцинууд 125 миллион түхэриг оролсоно.

75. Литовско ССР-тэ тарилгын талмайе 2,5 миллион гектараар баталха, тэрээнэй тоодо: ороoһото культуранууд 1,6 миллион гектар, техническа культуранууд 122 мянган гектар, овоще-бахчева культуранууд ба хартаабха 234 мянган гектар ба тэжээлэй культуранууд 550 мянган гектар болоно.

1950 ондо мал адууһанай тоо толгойе иимэ хэмжээтэйгээр тогтоохо гэбэл: морид—490 мянган толгой, эбэртэ бодо мал—1.055 мянган толгой, хони ба ямаад—630 мянган толгой, гахайнууд—1.100 мянган толгой болоно.

76. Культурна байгуулалтын ба элүүрые хамгаалгын талаар гол шухала даалгабаринуудые баталха: 1950 ондо һургуулинуудай тоое 3.369 болгохо, тэдэндэ һурагшадай тоое 390 мянган хүн болгохо ба больничнa койконуудай тоое 9.000 болгохо.

77. 1946—1950 онуудта Литовско ССР-эй городуудта гүрэнэй гэр байрын фондые 697 мянган квадратна метрээр дээшэлүүлхын түсэб баталха, тэрээнэй тоодо нютагай соведүүдэй талаар 300 мянган квадратна метр байранууд оролсоно. Эзэмдэгшэдэй һүйдхэн һандаргаһан Вильнюс, Каунас, Шауляй, Паневежис городуудай гэр байрын ба коммунальна ажахые һэргээн бодхоохо хүдэлмэринүүдые бэелүүлхэ.

МОЛДАВСКА СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАДА

78. Молдавска ССР-тэ 1950 ондо ажаүйлэдбэриин продукциин гол зүйлнүүдые бүтээн гаргаха түсэб иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл:

электроэнерги (миллион киловатт-часаар)—60;
барилгын модые шэрэн асаралга (мянган кубометрээр)—70;
гуталнууд (мянган паараар)—1450;
оймһонууд (мянган паараар)—7.830;
виноградна архи (миллион декалитрээр)—3;
консервэнүүд (миллион условно банкануудаар)—65;
ургамалай тоһон (мянган тонноор)—25;
малай тоһон (тонноор)—1.100;
мяхан (мянган тонноор)—10,5;
элһэн сахар (мянган тонноор)—14;
загаһа барилга (тонноор)—1.500.

79. Молдавска ССР-тэ 1946—1950 онуудта капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээе 1.245 миллион түхэригөөр баталха, тэрээнэй тоодо республиканска мэдэлэй ажахын талаар 473 миллион түхэриг оролсоно.

80. Нүүрһэ, нефть ба нютагай барилгын материалнуудые бэдэрэн олохо ба шэнжэлхэ хүдэлмэринүүдые эрхилхэ. 1946—1950 онууд соо 1.5 миллион тонный хэмжээтэй гипсын ажаүйлэдбэриин запасуудые бэдэрэн олохо.

4 мянган киловатт хүсэтэй теплоэлектростанциие һэргээн бодхоохо ба 6 мянган киловатт хүсэтэй шэнэ электростанциие бариха, 4 мянган киловатт ниитэ хүсэтэй бага хэмжээнэй гидроэлектростанцинуудые бариха, 100 мянган тонно цемент гаргаха хүсэтэй цементнэ заводые үйлэдбэридэ оруулха, 18,2 миллион тоото кирпичэнүүдые хэхэ хүсэтэй кирпичсын заводуудые, 10 мянган тонно гипс үйлэдбэрилэн гаргаха гипсовэ заводые ба механическа заводуудые үйлэдбэридэ оруулха.

81. Консервын ажаүйлэдбэри ба хуурай фруктнуудые бүтээн гаргаха ябадал һэргээн бодхоохо ба үргэдхэхэ; Бельцкэ сахарай заводые дүүрэнээр һэргээн бодхоохо. Жэл соогоо 4 миллион декалитр архи гаргаха ниитэ хүсэтэй архиин заводуудые һэргээн бодхоохо, 4 архиин заводые шэнээр бариха. Архи үйлэдбэриин ажахын талаар шэнэ базые байгуулха. Энээнэй түлөө шампанска архиин заводые, коньягай заводые ба столово архинуудай заводые бариха. Шэл амһартануудай заводые бариха ба Тирасполь дээрэ ой модоной амһартануудай заводые бариха.

1950 ондо республиканска мэдэлэй предприятинууд дээрэ ажаүйлэдбэриин продукцинуудые 400 миллион түхэригэй хэмжээтэйгээр гаргаха гэжэ тогтоохо, тэрээн соо нютагай шанартай гүрэнэй ажаүйлэдбэриин ба олзоборилгын кооперацинуудай 1950 ондо үйлэдбэрилэн гаргаха продукци 113 миллион түхэригтэй болоно.

82. Днестр мүрэнине судныш ябажа байха мүрэн болгохо, нютагай самоходно ба самоходно бэшэ флодые бүтээхын түлөө судоверфь бариха.

83. Молдавска ССР-тэ 1950 ондо тарилгын талмайе 2.020 мянган гектараар тогтоохо, тэрээнэй тоодо ороoһото культуранууд 1.535 мянган гектар, техническэ культуранууд 273 мянган гектар, овоще-бахчева культуранууд ба хартаабха 82 мянган гектар, тэжээлэй культуранууд 130 мянган гектар оролсоно.

1950 оной эсэстэ мал адууһанай тоо толгойе иимэ хэмжээтэйгээр тодорхойлхо гэбэл: морид—230 мянган толгой, эбэртэ бодо мал—700 мянган толгой, хони ба ямаад 1.600 мянган толгой, гахайнууд—380 мянган толгой болоно.

Үрэтэ-жэмэсүүдэй ба виноградна тарилгануудые һэргээн бодхоохо. Үрэтэ ба виноградна питомнигуудай тоое олошоруулха. Барагашска ирригационно системые һэргээн бодхоохо.

84. Культурна байгуулалтын ба элүүрые хамгаалгын талаар гол шухала даалгабаринуудые баталха. 1950 ондо һургуулинуудай тоое 1920 хүртэр, тэдэнэй һурагшадай тоое 422 мянган хүн хүртэр, больничнa койконуудай тоое 9.600 хүртэр дээшэлүүлхэ.

85. Эзэмдэгшэдэй һүйдхэн һандаргаһан городуудта, түрүүшын ээлжээндэ Кишинев, Тирасполь, городуудай гэр байрын ба коммунальна ажахые һэргээн бодхоохо хүдэлмэринүүдые эрхилхэ. 1946—1950 онуудта Молдавска ССР-эй городуудта гүрэнэй гэр байрын фонднуудые 498 мянган квадратна метрын хэмжээтэйгээр ашаглалгада оруулха түсэбые тогтоохо, тэрээн соо нютагай соведүүдэй талаар 170 мянган квадратна метрын гэр байранууд оролсоно.

ЛАТВИЙСКА СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАДА

86. Латвийска ССР-тэ 1950 ондо ажаүйлэдбэриин продукциин гол зүйлнүүдые бүтээн гаргаха түсэб иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл:

электроэнерги (миллион киловатт-часаар)—275;
торф (мянган тонноор)—564;
саарһан (мянган тонноор)—34;
барилгын модые шэрэн асаралга (мянган кубометрээр)—4.500;
сонхын шэл (мянган квадратна метрээр)—900;
цемент (мянган тонноор)—270;
хлопчато-бумажна бүдүүд (миллион метрээр)—25;
гутал (мянган паараар)—1.660;
малай тоһо (мянган тонноор)—18;
мяхан (мянган тонноор)—28;
элһэн сахар (мянган тонноор)—34;
спирт (мянган тонноор)—1.700;
загаһа барилга (тонноор)—20.000.

87. Латвийска ССР-тэ капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээе 1946—1950 онуудта 2.050 миллион түхэригөөр баталха; тэрээнэй тоодо республиканска мэдэл доро байгаа ажахын талаар 668 миллион түхэриг оролсоно.

88. Торфын предприятинуудые һэргээн бодхоохо ба шэнэ предприятинуудые байгуулха, жэл соогоо 70 мянган тонно брикет бүтээн гаргаха торфобрикетнэ заводуудые бариха.

82 мянган киловатт хүсэтэй электростанцинуудые һэргээн бодхоохо ба үйлэдбэридэ оруулха.

89. Вагон барилгын ба судно-заһабарилгын заводуудые, паровоз ба вагонно-бүтээлгын заводые, «Красный металлург» гэдэг заводые, цементнэ заводуудые, утаһа ээрэлгын фабрикые, суперфосфатна заводые, мяханай комбинадуудые, холодильнигуудые, һүнэй, тоһоной ба сыр гаргаха заводуудые һэргээн бодхоохо ба үйлэдбэридэ оруулха.

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай

ХУУЛИ

(2-дохи нюурай үргэлжэлэл).

…ланска мэдэлэй предприятинууд дээрэ ажахын …гуудые 1950 ондо 870 миллион түхэритэй хэм…р баталха, тэрээнэй тоодо нютагай ажаүйлэдбэ…олзоборилгын кооперацинуудай продукци 272 мил…рриг болоно.

…ба килькэнүүдые үйлэдбэрилгые үргэнөөр эрхи… ондо тэрээнэй бүтээн гаргалгые дайнай үрдахи … хүргэхэ. Балтийскэ далай дээрэ сельдь ба трес… талаар эдибхитэй олзоборилгын хүдэлмэри эм…

…вийскэ ССР-тэ 1950 ондо тарилгын талмайе … гектараар тогтоохо, тэрээнэй тоодо ороохото …ууд 1.105 мянган га, техническэ культуранууд … га, овоще-бахчева культуранууд ба хартаабха … гектар ба тэжээлэй культуранууд 640 мянган …олсоно.

…ондо адууһа малай тоо толгойе иимэ хэмжээтэй…ходо гэбэл: морид—405 мянган толгой, эбэртэ …—1.140 мянган толгой, хони ба ямаад 620 мян…, гахайнууд—600 мянган толгой болоно.

…льтурна байгуулгын ба элүүрые хамгаалгын та…даалгабаринуудые баталха: 1950 ондо һургуули… тоое 1.598 хүргэхэ, тэдэнэй һурагшадай тоое 275 …н болгохо ба больнична койконуудай тоое 11.800 …

…46—1950 онуудсоо Латвийскэ ССР-эй городуут… гэр байрын фондонуудай талаар 720 мянган …н метр хэмжээтэй гэр байрануудые ашаглалгада … тэрээнэй тоодо нютагай советүүдэй талаар 300 …адратна метр байранууд оролсоно.

…лэй һүйдхэн һандаргаһан Рига, Вентспилс, Ел… городуудай гэр байра ба коммунальна ажахые … бодхоохын талаар хүдэлмэринүүдые ябуулха.

…ИРГИЗСКЭ СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАДА

…гизскэ ССР-тэ ажаүйлэдбэринн продукциин гол … 1950 ондо бүтээн гаргаха түсэб иимэ хэмжээ… баталха гэбэл:

…(мянган тонноор)—1.600;
…(мянган тонноор)—80;
…энерги (миллион киловатт-часаар)—180;
…-бумажна бүдүүд (мянган метрээр)—6…;
…бүдүүд (мянган метрээр)—920;
…бүдүүд (мянган метрээр)—500;
…д (мянган паараар)—3.550.
…(мянган паараар)—920;
…(мянган тонноор)—75;
…(мянган тонноор)—17;
…һон (мянган тонноор)—1.4.

…гизскэ ССР-тэ 1946—1950 онуудта хэгдэхэ … хүдэлмэринүүдэй хэмжээ 1.200 миллион ту… баталха, тэрээнэй тоодо республиканска мэдэлэй … талаар 337 миллион түхэриг оролсоно.

… мянган киловатт хүсэтэй электростанцинуудые, … тонно нүүрһые малтан абаха хүсэтэй шахта… бариха ба үйлэдбэридэ оруулха; 10 мянган тонно … хүсэтэй хлопок сэбэрлэлгын заводые барижа … оруулха, мэшээгэй ба утаһа ээрэлгын фабрика… бариха, жэл соогоо 30 мянган тонно цемент гарга… цементнэ заводые ба мяханай комбинадые ба…—Рыбачье хоорондын түмэр харгын барилгые … Республиканска ажахын талаар 12 мянган кило… хүсэтэй гидроэлектростанцинуудые ба 125 мян… малтан абаха хүсэтэй нүүрһэнэй шахтануудые … оруулха.

…ликанска мэдэл доро байгаа предприятинуудта … ажаүйлэдбэринн продукцинуудые бүтээн гаргаха … 360 миллион түхэригөөр харзалха, тэрээнэй тоодо … шанартай гүрэнэй ажаүйлэдбэринн ба олзоборил… кооперацинуудай продукцинууд 75 миллион түхэригэй …гээр ороно.

…1946—1950 онуудта 5.5 миллион тонно нүүрһэ … гаргаха хүсэтэй 20 нүүрһэнэй участогуудые бэ…, ртуть, сурьма, байгаалиин серэ ба гипс… ажаүйлэдбэринн запасуудые бэдэрэн олохо.

…1950 ондо тарилгын талмайе 1.102 мянган гек… баталха, тэрээн соо колхозуудай 949 мянган гек… тоодо орооһото культуранууд 704 мянган … тэрээн соо колхозуудай 620 мянган гектар, техни… культуранууд 108 мянган га, тэрээн соо колхозуу… мянган гектар, овоще-бахчева культуранууд ба … 36 мянган гектар, тэрээн соо колхозуудай 20 …, тэжээлэй культуранууд 254 мянган га, тэрээн … колхозуудай 210 мянган гектар, хлопчатнигуудай тэ… мянган гектар оролсоно. Шанар һайтай тамхи… ба виноградниигуудые тариха тарилгын тал… үргэдхэхэ.

…ой эсэстэ мал адууһанай тоо толгойе иимэ хэм… тодорхойлхо гэбэл: морид—490 мянган толгой, … тоодо колхозуудай 430 мянган толгой, эбэртэ … 560 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай … толгой, хонид ба ямаад 4,3 миллион толгой, … тоо колхозуудай 3,3 миллион толгой, гахайнууд … толгой, тэрээнэй тоо колхозуудай 20 мянган …болно.

…ргенскэ газар уһалалгын системэнүүдые шэнэлэн … дүүргэхэ. Отуз-Адырска газарнуудые уһалха … үргэлжэлүүлхэ. Орто-Токойско уһанай … Чуйска ехэ каналай барилгануудые үргэнөөр эр…1946—1950 онууд соо уһалууриин газарнуудай … 22 мянган гектарай хэмжээтэйгээр үлүүбшэлэн …

…ргизскэ ССР-эй городуудта 1946—1950 онуудта … гэр байрын фондые 215 мянган квадратна метээр … гэжэ баталха; тэрээн соо нютагай советүүдэй … 25 мянган квадратна метр байра оролсоно; Фрунзе …проводой, канализаци ба троллейбусна замые … оруулха.

…льтурна байгуулалтын ба элүүрые хамгаалалгын … даалгабаринуудые баталха: 1950 ондо һургуу… тоое 1.585 болгохо, тэдэндэ һурагшадай тоое … болгохо ба больнична койконуудай тоое 7.200 …

ТАДЖИКСКА СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАДА

100. Таджикска ССР-тэ 1950 он соо ажаүйлэдбэринн продукциин гол зүйлнүүдые бүтээн гаргаха түсэб иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл:

нүүрһэн (мянган тонноор)—440;
нефть (мянган тонноор)—60;
электроэнерги (миллион киловатт-часаар)—180;
цемент (мянган тонноор)—15;
хлопчатобумажна бүдүүд (мянган метрээр)—17.800;
торгон бүдүүд (мянган метрээр)—5.100;
оймһонууд (мянган паараар)—4.140;
гутал (мянган паараар)—1.370;
ургамалай тоһон (мянган тонноор)—10;
мяхан (мянган тонноор)—8,3.

101. 1946—1950 онуудта Таджикска ССР-тэ капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээ 1.200 миллион түхэригөөр баталха, тэрээнэй тоодо республиканска мэдэл доро байгаа ажахынуудай талаар 318 миллион түхэригэй болоно.

102. 28 мянган киловатт хүсэтэй электростанцинуудые бариха ба үйлэдбэридэ оруулха, тэрээнэй тоодо 24 мянган киловатт нийтэ хүсэтэй гидроэлектростанцинууд ороно. Сталинабадтахи хлопчато-бумажна комбинадай хүсые 18,5 мянган ээрсэгээр үргэдхэн дээшэлүүлхэ, 2 тоһоной заводые, механическа заводуудые бариха, плавикова шпадай комбинадай барилгые дүүргэхэ, туулган ба цинковэ руднигай барилгые эхилхэ.

Республиканска мэдэлэй ажахын талаар 100 мянган тонно нүүрһэнэй шахтануудые ба Зиддинскэ нүүрһэнэй малтамалай газарнууд хүртэр түмэрзамай нарин харгынуудые үйлэдбэридэ оруулха. Утаһа ээрэхэ 12 мянган ээрсэгүүдые үйлэдбэридэ оруулха ба сонхын шэлэй заводые хүсэндэнь оруулха.

1950 ондо республиканска мэдэл доро байгаа предприятинуудай ажаүйлэдбэринн продукцинуудай бүтээн гаргалгые 450 миллион түхэригөөр баталха, тэрээнэй тоодо нютагай шанартай гүрэнэй ажаүйлэдбэринн ба олзоборилгын кооперацинуудай продукци 83 миллион түхэриг оролсоно. Хатаамал фруктнуудые гаргаха ябадал ехэхэнээр дээшэлүүлхэ.

103. 1946—1950 онуудта туулганай ба вольфрамай трехокисиин ажаүйлэдбэринн запасуудые бэлэдхэхэ ба нүүрһэнэй, вольфрамай, сурьмагай ба ртутиин малтамалай шэнэ газарнуудые бэдэрэн олохо.

104. Таджикска ССР-тэ 1950 ондо тарилгын талмайе 935 мянган гектараар баталха, тэрээн соо колхозуудай 896 мянган гектар, тэрээнэй тоодо орооһото культуранууд 633 мянган гектар, тэрээн соо колхозуудай 615 мянган гектар, техническэ культуранууд 181 мянган га, тэрээн соо колхозуудай 176 мянган га, овоще-бахчева культуранууд ба хартаабха 29 мянган га, тэрээн соо колхозуудай 20 мянган га, тэжээлэй культуранууд 92 мянган га, тэрээн соо колхозуудай 85 мянган га болоно. Хлопогой тарилгын талмайе 107 мянган гектарай хэмжээгээр дээшэлүүлжэ, ута волокнотой хлопчатнигуудай сортнуудые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ ябадал хангаха.

Вахшска гол губинуудые уһалха ирригационно хүдэлмэринүүдые дүүргэхэ ба Гиссарска гол губида ба Канибадамска районой коллекторнуудай райондо газар уһалууриин талаар ирригационно хүдэлмэринүүдые дүүргэхэ, энэ табанжэл соо уһалууриин газарай талмайе 17,8 мянган гектараар дээшэлүүлхэ ябадал хангаха.

1950 оной эсэстэ мал адууһанай тоо толгойе иимэ хэмжээтэйгээр тодорхойлон баталха гэбэл: морид—177 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 130 мянган толгой, эбэртэ бодо мал 710 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 280 мянган толгой, хони ба ямаад 3.630 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 2.000 мянган толгой болоно.

105. 1946—1950 онуудта Таджикска ССР-эй городуудта гүрэнэй гэр байрын фондые 291 мянган квадратна метрын хэмжээтэйгээр баталха, тэрээн соо нютагай советүүдэй талаар 32 мянган квадратна метрын газарнууд болоно. Ленинабад ба Хорогто водопроводые бии болгон бариха, Сталинабад дээрэ троллейбусые ашаглалгада оруулха.

106. Культурна байгуулалтын ба элүүрые хамгаалгын талаар гол шухала даалгабаринуудые баталха: 1950 ондо һургуулинуудай тоое 3.123 хүргэхэ, тэрээндэ һурагшадай тоое 301 мянгада хүргэхэ ба больнична койконуудые 7.300 хүргэхэ.

АРМЯНСКА СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАДА

107. Армянска ССР-эй ажаүйлэдбэринн продукциин гол зүйлнүүдые бүтээн гаргаха түсэб 1950 ондо иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл:

Электроэнерги (миллион киловатт-часаар)—860;
автопокрышканууд (мянган хэһэгээр)—180;
суперфосфат (мянган тонноор)—15;
каустическа содо (мянган тонноор)—12;
металл отолдог станогууд (хэһэгээр)—500;
цемент (мянган тонноор)—120;
сонхын шэл (мянган квадратна метрээр)—300.
хлопчато-бумажна бүдүүд (мянган метрээр)—44.800;
торгон бүд (мянган метрээр)—2.600;
хилгааһан бүдүүд (мянган тонноор)—400,
оймһонууд (мянган паараар)—15.400,
гутал (мянган паараар)—2.550;
ургамалай тоһон (тонноор)—6.000;
сахар (тонноор)—6.500;
виноградна архи (мянган декалитрээр)—2.000;
мяхан (мянган тонноор)—8,4;
малай тоһон (тонноор)—800;

108. Армянска ССР-тэ капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээ 1946—1950 онуудта 1.420 миллион түхэригэй хэмжээтэйгээр, тэрээн соо республиканска мэдэлэй ажахынуудай талаар 374 миллион түхэриг ороно.

109. Энэ табанжэл соо мүнөө байгаа гидростанцинуудые үргэдхэхэ ба Занга мүрэн дээрэ шэнэ гидростанциин түрүүшын ээлжээе үйлэдбэридэ оруулжа, гидростанцинуудай хүсые 102 мянган киловаттаар дээшэлүүлхэ. Кабельна заводые ба жэлдээ 300 турбина гаргаха жэжэ гидротурбинануудай заводые барижа үйлэдбэридэ оруулха. Каджаранска зэдэй ба молибденовэ рудае малтан абаха ба илгарүүлан шэлэхэ ябадал хангаха, алюминиин үйлэдбэрине бэлгуулха, синтетическэ каучугай үйлэдбэрине 4 дахин ба содын үйлэдбэрине хоёр дахин дээшэлүүлхэ, автомобильнуудай шинын үйлэдбэрине ехэхэнээр үргэдхэхэ.

Ереванда сэмбын фабрикын барилгые ба Ленинаканскэ бүд нэхэлтын комбинат дээрэ бүд сайлгаха ба шэрдэхэ фабрикануудые 6 рияа дүүргэхэ. Сахарна заводые барижа дүүргэхэ, шэл амһартануудай заводые бариха, консервын заводые үргэдхэхэ. Урто-мэмэсэй консервэнүүдэй үйлэдбэрине, виноградна архинуудай үйлэдбэрине дээшэлүүлхэ, коньягай шэнэ завод бариха.

Республиканска ажахы дотор хүдөө-ажахын машинануудые ба зэбсэг тоногуудые бүтээн гаргаха ябадал, металлическа ба шэл амһартануудай заводуудые, шаажанай заводые ба загаһа-барилгын механическа заводые бариха.

1950 ондо республиканска мэдэл доро байгаа предприятинуудай ажаүйлэдбэринн продукцинуудые бүтээн гаргалгые 700 миллион түхэригөөр баталха, тэрээнэй тоодо нютагай шанартай гүрэнэй ажаүйлэдбэринн ба олзоборилгын кооперациин продукцинууд 160 миллион түхэригэй болоно.

110. 1950 ондо тарилгын талмайе 512 мянган гектараар баталха, тэрээн соо колхозуудай 480 мянган гектар, тэрээнэй тоодо: орооһото культуранууд 332 мянган гектар, тэрээн соо колхозуудай 315 мянган га, техническэ культуранууд 40 мянган га, овоще-бахчева культуранууд ба хартаабха 41,5 мянган га, тэрээн соо колхозуудай 30 мянган га, тэжээлэй культуранууд 98 мянган га, тэрээн соо колхозуудай 95 мянган га болоно. Хлопчатнигай тарилгын талмайе 15 мянган гектар хэмжээтэйгээр тогтоохо. Олон жэлэй тарималнуудай талмайе үргэдхэхэ. Сахарна свёкло ба торгоной үйлэдбэрине хүгжөөхэ Тамхи тарилгын талмайе үргэдхэжэ, ургасыень дээшэлүүлхэ.

Сталинай нэрэмжэтэ, Норкско, Нижне-Занигинскэ, Гарнинска газар уһалалтын каналнуудые үйлэдбэридэ оруулха. Араздаянска губи талануудые уһалдаг болохын талаар хүдэлмэринүүдые эрхилхэ. 1946—1950 онууд соо уһалууриин газарнуудые 23,5 мянган гектараар ехэ болгохо ябадал хангаха.

1950 оной эсэстэ мал адууһанай тоо толгойе иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл: моод—32,5 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 28 мянган толгой, эбэртэ бодо мал—670 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 350 мянган толгой, хони ба ямаад—1.680 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 1.100 мянган толгой, гахайнууд —80 мянган толгой, тэрээнэй тоодо колхозуудай 48 мянган толгой болоно. Ашаг шэмэ ехэтэй малай үүлтэрэй состаые һайжаруулха ба нарин нооһото хонинои ажалые үргэдхэхэ.

111. 1946—1950 онуудта Армянска ССР-эй городуудта гүрэнэй гэр байрын фондые 284 мянган квадратна метрын хэмжээтэйгээр ашаглалгада оруулха. тэрээнэй тоодо нютагай советүүдэй талаар 34 мянган квадратна метр оролсоно. Ереванда шэнэ водопровод бариха, канализациине үргэдхэхэ ба трамвайна харгые 15 километрээр ута болгохо; Ленинаканай водопроводые үргэдхэхэ.

112 Культурна байгуулалта ба элүүрые хамгаалгын талаар гол даалгабаринуудые баталха: 1950 ондо һургуулинуудай тоое 1.178 болгохо, тэдэндэ һурагшадай тоое 295 мянган болгохо ба городуудта ба хүдөө нютагуудта больнична койконуудай тоое 6.700 хүргэхэ.

ТУРКМЕНСКЭ СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАДА

113. Туркменскэ ССР-тэ ажаүйлэдбэринн продукциин гол зүйлнүүдые 1950 ондо үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбые иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл:

нүүрһэн (мянган тонноор)—60;
нефть (мянган тонноор)—1.104;
электроэнерги (миллион киловаттчасаар)—150;
суперфосфат (мянган тонноор)—50;
цемент (мянган тонноор)—40;
сонхын шэл (мянган квадратна метрээр)—2.000;
хлопчато-бумажна бүдүүд (миллион метрээр)—22;
хилгааһан бүдүүд (мянган метрээр)—820;
торгон бүдүүд (мянган метрээр)—825;
оймһонууд (мянган паараар)—3.100;
гутал (мянган паараар)—1.470;
мяханай консервэнүүд (миллион условно банкануудаар)—4;
мяхан (мянган тонноор)—7;
малай тоһон (тонноор)—400;
ургамалай тоһон (мянган тонноор)—20;
дабһан (мянган тонноор)—160.

114. Туркменскэ ССР-тэ 1946—1950 онуудта хэгдэхэ капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээ 1 600 миллион түхэригөөр баталха, тэрээнэй тоодо республиканска мэдэлэй ажахынуудай талаар 359 миллион түхэриг оролсоно.

115. 33 мянган киловатт хүсэтэй электростанцинуудые үйлэдбэридэ оруулха, тэрээнэй тоодо 8 мянган киловатт хүсэтэй паротурбинна электростанци ба 4 мянган киловатт хүсэтэй жэжэнүүд гидроэлектростанцинууд ороно.

Нефтепроводые, Кара-Таугай фосфоридай база дээрэ суперфосфатна заводые барижа үйлэдбэридэ оруулха. Ашхабадска бүд нэхэлгын фабрикын хоердохи ээлжээе ба 50 мянган тонно цемент гаргаха хүсэтэй цементнэ заводые барижа үйлэдбэридэ оруулха.

Республиканска мэдэлэй ажахын талаар 11,7 мянган киловатт нийтэ хүсэтэй электростанцинуудые, 50 мянган тонно нүүрһэ малтан абаха нүүрһэнэй шахтануудые, хлопчато-бумажна ажаүйлэдбэридэ утаһа ээрэлгын 22 ээрсэгүүдые, 4 мянган ээрсэгэй хүсэтэ сэмбын заводые, 2,2 миллион условно банкануудые үйлэдбэрилэн гаргаха овощной консервын заводые үйлэдбэридэ оруулха.

1950 ондо республиканска мэдэл доро байгаа предприятинуудай ажаүйлэдбэринн продукциине үйлэдбэрилэн гаргаха түсэб 190 миллион түхэригөөр тогтоохо, тэрээнэй тоодо нютагай шанартай гүрэнэй ажаүйлэдбэринн ба олзоборилгын кооперацинуудай продукци 102 миллион түхэригэй оролсоно.

116. 1946—1950 онуудта нефтиин ажаүйлэдбэринн запасуудые 495 скважино-точкоор, Гаурдакска малтамалай газарнуудай байгаалиин серын ажаүйлэдбэринн запасуудые 130 мянган тонноор бэлэдхэн дээшэлүүлхэ, озокеритовэ малтамалай газарнуудые бэдэрэн олохо.

117. 1950 ондо Туркменскэ ССР-тэ тарилгын талмайе 443 мянган гектараар баталха. тэрээн соо колхозуудай 409 мянган гектар, тэрээнэй тоодо орооһото культуранууд 158 мянган га, тэрээн соо колхозуудай 138 мянган га, техническэ культуранууд 161 мянган га, тэрээн соо хлопчатник 145 мянган га, овоще-бахчева культуранууд ба хартаабха 29 мянган га, тэрээн соо колхозуудай 18 мянган га, тэжээлэй культуранууд 95 мянган га, тэрээн соо колхозуудай 92 мянган га оролсоно.

Мургаб ба Теджен мүрэнүүдэй шадар таряанай газарнуудые уһалууриин болгохо талаар хүдэлмэринүүдые хэжэ дүүргэхэ. Уһалууриин газарнуудые 15 мянган гектараар дээшэлүүлхэ ба 20 мянган гектар газар дээрэ хэзээ бүхэндэ уһанай хангалтые бэелүүлхэ.

1950 оной эсэстэ мал адууһанай тоо толгойе иимэ хэмжээтэйгээр тодорхойлхо гэбэл: морид—64 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 54 мянган толгой, эбэртэ бодо мал—305 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 145 мянган толгой, хони ба ямаад 4.330 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 2.900 мянган толгой оролсоно, каракулиин ажалые улам саашадань хүгжөөхэ ябадал хангаха.

118. 1946—1950 онуудта Туркменскэ ССР-эй городуудта гүрэнэй гэр байрын фондонуудай талаар 310 мянган квадратна метрын гэр байрые ашаглалгада оруулхаар баталха, тэрээн соо нютагай советүүдэй талаар 32 мянган квадратна метрын гэрнүүд оролсоно. Ашхабад дээрэ водопроводые үргэдхэхэ, канализациин ба тролейбусэй нэгэдэхи ээлжээе үйлэдбэридэ оруулха.

119. Культурна байгуулалтын ба элүүрые хамгаалгын талаар гол даалгабаринуудые баталха: 1950 ондо һургуулинуудай тоое 1.102 хүргэхэ, тэдэнэй һурагшадай тоое 203 мянган хүн болгохо ба больнична койконуудай тоое 8.000 болгохо.

ЭСТОНСКО СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАДА

120. Эстонско ССР-тэ 1950 ондо ажаүйлэдбэринн продукциин гол зүйлнүүдые бүтээн гаргаха түсэб иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл:

электроэнерги (миллион киловатт-часаар)—395;
сланецууд (мянган тоннор)—8.410;
торф (мянган тонноор)—319;
саарһан (мянган тонноор)—35;
барилгын модо шэрэн асаралга (мянган кубометрээр)—2.050;
цемент (мянган тонноор)—160;
сонхын шэл (мянган квадратна метрээр)—1.400;
хлопчато-бумажна бүдүүд (мянган метрээр)—121.400;
малай тоһон (тонноор)—9.000;
мяхан (мянган тонноор)—20;
спирт (мянган декалитрээр)—600;
загаһа-барилга (тонноор)—20.000.

121. Эстонско ССР-тэ 1946—1950 онуудта хэгдэхэ капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээ 3.500 миллион түхэригөөр баталха, тэрээнэй тоодо республиканска мэдэлэй ажахын талаар 708 миллион түхэриг оролсоно.

122. Носолог сланецуудые малтан абаха ба болбосоруулха ябадал али бүхы хэмжээтэйгээр хүгжөөхэ, тэрээнэй түлөө мүнөө хүдэлжэ байгаа сланцева руднигуудые һэргээн бодхоохо ба тэдэнэй хүсые 9,4. миллион тонноор үргэдхэхэ. 220 мянган тонно торф гаргаха хүсэтэй торфын предприятинуудые һэргээн бодхоохо ба хүсэндэнь оруулха, 50 мянган тонно хүсэтэй торфобрикетнэ заводуудые бариха.

Сланцеперегонно заводуудые һэргээн бодхоохо. Сланецуудһаа газ гаргаха заводуудые бариха ба хүсэндэнь оруулха, эдэ заводуудай газуудые Ленинградта дамжуулхын түлөө газай соргонуудые байгуулха.

Электромоторно заводые, Кренгольмско ба Балтийска мануфактурые, хүдөө-ажахын машино-бүтээлгын заводые ба телефонно аппарадуудай заводые һэргээн бодхоохо.

123. 92 мянган киловатт нийтэ хүсэтэй электростанцинуудые һэргээн бодхоожо үйлэдбэридэ оруулха.

Барилгын материалнуудай ажаүйлэдбэринн предприятинуудые һэргээн бодхоохо. Тэрээнэй тоодо жэл соогоо 80 мянган тонно цемент гаргаха цементнэ заводые һэргээн бодхоохо.

Таллин городто мяханай комбинат ба һүнэй комбинадые, холодильнигые һэргээн бодхоохо ба тоһо-сырэй заводуудые һэргээн бодхоохо.

124. 1950 ондо республиканска мэдэлэй предприятинуудай ажаүйлэдбэринн продукци бүтээн гаргалгые 450 миллион түхэригэй хэмжээтэйгээр тогтоохо, тэрээнэй тоодо нютагай шанартай гүрэнэй ажаүйлэдбэринн ба олзоборилгын кооперацинуудай продукци 222 миллион түхэригтэй болоно.

1948 ондо шпрот ба килькэ гаргалтын талаар дайнай үрдахи хэмжээдээ хүрэхэ. Балтиин далайн эрье дээрэ килькэ гаргалгын талаар баганууд консервнэ мастерскойнуудай тоое олошоруулха.

125. 1950 ондо Эстонско ССР-тэ тарилгын талмайе 981 мянган гектараар тогтоохо, тэрээнэй тоодо: орооһото культуранууд 585 мянган гектар, техническэ культуранууд 25 мянган гектар, овоще-бахчева культуранууд ба хартаабха 109 мянган гектар ба тэжээлэй культуранууд 262 мянган гектар оролсоно.

1950 ондо мал адууһанай тоо толгойе иимэ хэмжээтэйгээр тодорхойлхо гэбэл: морид 212 мянган толгой, эбэртэ бодо мал 560 мянган толгой, хони ба ямаад 366 мянган толгой, гахайнууд 400 мянган толгой.

126. Культурна байгуулалтын ба элүүрые хамгаалгын талаар гол даалгабаринуудые баталха. 1950 ондо һургуулинуудай тоое 1.148-да хүргэхэ, тэдэндэ һурагшадай тоое 136 мянган хүн болгохо ба больнична койконуудай тоое 6.400 болгохо. «Эстони» гэжэ театрые һэргээн бодхоохо.

127. Эзэмдэгшэдэй һүйдхэн һандаргаһан городуудта, түрүүшын ээлжээндэ Таллин, Тарту, Нарва, Пярну городуудта гэр байрын ба коммунальна ажахынуудые һэргээн бодхоохо хүдэлмэри ябуулха. 1946—1950 онууд соо Эстонско ССР-тэ 1.121 мянган квадратна метр гүрэнэй гэр байрын фондые хүсэндэнь оруулха түсэб баталха, тэрээнэй тоодо нютагай советүүдэй талаар 240 мянган квадратна метрын гэр байранууд оролсоно.

КАРЕЛО-ФИНСКЭ СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАДА

128. Карело-Финскэ ССР-тэ 1950 ондо ажаүйлэдбэринн продукциин гол зүйлнүүдые бүтээн гаргаха түсэб иимэ хэмжээтэйгээр баталха гэбэл:

электроэнерги (миллион киловатт-часаар)—320;
ой модо шэрэн асаралга (мянган кубометрээр)—11.000;
тес ба хабтагайнууд (мянган кубометрээр)—880;
саарһан (мянган тонноор)—142;

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай ХУУЛИ

(3-дахи нюурай үргэлжэлэл).

сонхын шэл (мянган квадратна метрээр)—275;
цемент (мянган тоннoop)—10;
загаһа барилга (мянган тонноор)—15.

129. Карело-Финскэ ССР-тэ 1946—1950 онуудта хэгдэхэ капитальна хүдэлмэринүүдэй хэмжээе 1.600 миллион түхэригөөр баталха, тэрээнэй тоодо республиканска мэдэл доро байгаа ажахын талаар 413 миллион түхэриг оролсоно.

130. 81 мянган киловатт хүсэтэй электростанцинуудые барижа үйлэдбэридэ оруулха, тэрээнэй тоодо 45 мянган киловатт хүсэтэй гидростанцинууд оролсоно. Целлюлозно-саарһанай комбинадуудые, гидролизно заводые, сульфитно-спиртын заводые һэргээн бодхоохо ба үйлэдбэридэ оруулха. Метизно-металлургическа заводые, слюда малтан абалгын рудпигуудые һэргээн бодхоожо, слюдагай фабрикын үйлэдбэриин хүсые дайнай урдахи хэмжээдэ оруулха.

131. Республиканска ажахые хүгжөөхэ зорилгоор оёдолой-гуталай фабрикые, түмэр дархалалгын заводые, пластмассын, зүйлнүүдэй фабрикые, шэлэй ба цементнэ заводуудые барижа үйлэдбэридэ оруулха. Кварцева ба шпатова түүхэй эдүүдые болбосоруулха предприятинуудые ба пегматитова заводые һэргээн бодхоохо.

1950 ондо республиканска мэдэлэй предприятинуудта ажаүйлэдбэриин продукцинуудые бүтээн гаргалгын түсэб 260 миллион түхэригөөр тогтоохо, тэрээнэй тоодо нютагай шанартай гүрэнэй ажаүйлэдбэриин ба олзоборилгын кооперацинуудай продукци 42 миллион түхэригэй болоно.

132. Сталинай нэрэмжэтэ Беломорско-Балтийска каналай 227 километр уһан замые бүхы түхеэрэлгэнүүдтэйнь һэргээн бодхоожо, тэрээнэй нормальна ашаглалгые хангаха, мүрэнэй судно-бүтээлгын ба судно-заһабарилгын заводые бариха. 200 километр утатай түмэр харгые байгуулха.

133. 1950 ондо тарилгын талмайе 134 мянган гектар хэмжээтэйгээр тогтоохо, тэрээн соо колхозуудай 110 мянган гектар, тэрээнэй тоодо: ороохото культуранууд 62.5 мянган гектар, тэрээн соо колхозуудай 56 мянган гектар, овоще-бахчева культуранууд ба хартаабха 20.9 мянган гектар, тэрээн соо колхозуудай 12 мянган гектар ба тэжээлэй культуранууд 50.9 мянган гектар, тэрээн соо колхозуудай 42 мянган гектар болоно. Шэнэ тарилгын газарнуудые ашаглан хэрэглэхэ ябадал хангахын зорилгоор 20 мянган гектар газар дээрэ мелиоративно-хатаалгын системэнүүдые һэргээн бодхоохо.

1950 оной эсэстэ мал адууһанай тоо толгойе иимэ хэмжээтэйгээр тогтоохо гэбэл: морид 22.500 толгой, тэрээн соо колхозуудай 13.400 толгой, эбэртэ бодо мал 101 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 52 мянган толгой, хонин ба ямаад 78 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 30 мянган толгой, гахайнууд 37 мянган толгой, тэрээн соо колхозуудай 10 мянган толгой.

134. Культурна байгуулалтын ба элүүрые хамгаалгын талаар гол даалгабаринуудые баталха: 1950 ондо һургуулинуудай тооё 652-то хүргэхэ, тэдэнэй һурагшадай тооё 95 мянган хүн болгохо ба больнична койконуудай тооё 3.100 болгохо.

135. Эзэмдэгшэдэй һүйдхэн һандаргаһан городуудта, түрүүшын ээлжээндэ Петрозаводскдо ба Медвежьегорскдо гэр байрын ба коммунальна ажахые һэргээн бодхоохо хүдэлмэринүүдые эхилхэ. 1946—1950 онуудта Карело-Финскэ ССР-тэ 556 мянган квадратна метр гүрэнэй гэр байрын фондые ашаглалгада оруулхын түсэб баталха, тэрээнэй тоодо нютагай советүүдэй талаар 80 мянган квадратна метр байранууд оролсоно.

СССР-эй Министрнүүдэй Советтэ даалгаха гэбэл:

а) СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ энэ тогтоон абтаһан табанжэлэй түсэбэй үндэһэн дээрэ СССР-эй тус тус Министерствонүүд ба ведомствонүүдэй талаар ажахын табанжэлэй түсэбүүдые хаража үзэхэ ба баталха.

б) СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ энэ табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ ябадалые саг бүхэндэ шалгажа байха;

в) арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ энэ табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ тэды бэшэ, харин үлүүбшэлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөнэй үндэһэн дээрэ хүдэлмэришэдые, таряашадые ба интеллигенциие табанжэлэй түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ али бүхы үргэнөөр хабаадуулха ябадал хангаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
Н. ШВЕРНИК.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1946 оной мартын 15.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ хэзээ анхаралаа табиха юм?

Ажалшан арадай дунда агитационно-ойлгуулалжын ба политико-гэгээрэлэй хүдэлмэрииие аймагай политико-гэгээрэлэй таһагай хүтэлбэреэр социалистическэ культурын байшан, уншалгын байшан ба колхозой клубууд ябуулха ёһотой байна. Гэбэшье Торейн аймагай центртэхи социалистическэ культурын байшан болбол аймагай хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай болон колхозникуудай сүөөтэй сагта культурна р амарха газар боложо шадаагүй байха юм.

Энэ байшангые даагша нүхэр Дементьев болбол аймагай ака шадай культурно-гэгээрэлэй центр болохо социалистическэ культурын байшанда тон хэйшэ хэрэг хандадаг, тиимэ дээрэһээ тэрэнь һайхан плакат болон портредүүдээр шэмэглэгдээгүй, газетэ, журнал ба ном дэбтэрнүүд ехэ үсөөн байна.

Энэ байшангай библиотекэдэ (даагшань нүхэр Сергеев.) элдэб ном дэбтэр тон хомор, хамаг һайн һайхан ном, дэбтэрнүүдынь хуу хулгайлагдаһан, үригдэһэн, библиотекэ, уншалгынь зал хододоо хаагдаатай, сонхо үүдэнь эбдэрхэй байха юм. Элдэб литература, шатар, домино, биллиард, патефон болон радио абахын түлөө ехэхэн фонд байгуулагдаһан байгаа. Теэд нүхэр Дементьев болбол энэ фондые хэрэглэжэ шадаагүй һууна.

Байшангай дэргэдэ элдэб драматическа ба дуунай кружогууд хүдэлмэрилдэггүй, самодеятельностиин вечернүүд тон үсөөн болодог, заримдаа болоошье һаа хүн зон ехэ эмхи гуримгүйгөөр суглардаг юм. Юундэб гэхэдэ, зал соонь муухай ба хүйтэн байдаг.

Мүнөө энэ байшан соо ямаршье культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулагдадаггүй, концерт ба зүжэг наадан харуулагдадаггүй. Мүн кино тон үсөөн харуулагдадаг, харуулбашье мүргэлгөөр үнгэ дэггүй, лентэнь таһардаг, тиигээд хахадынь харуулагдаад дүүргэгдэдэг ушарнууд яһала олон болодог байна. Аймагай кинофикациин начальник нүхэр Бойко болбол мүнөө хүртэр ямаршье хэмжээ абангүй һанаа амархан һууна.

Энэ байшангай жэгшүүритэй байдалда ороод байхада, аймагай культурно-гэгээрэлэй таһаг ба олониитын организацинууд гол шухала анхаралаа табидаггүй мүнөө хүртэр культурно-гэгээрэлэй таһа ые даагшын үгы байхань гайхалтай юм.

Ушар иимэһээ, ойрын сагта энэ аймагай культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин дутуу дундануудые эрид усадхажа, ниигэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие дээдэ хэмжээндэ хүргэхэ шухала.

Б. ДАНСОРУНОВ.

Н. Торей.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи процесс

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи процесс
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Покровский үгэ хэлэжэ байна.
ТАСС-эй тусхай корреспондент **Е. Халдейн** фото.

Мартын 25-ай үглөөнэй ба үдэшын заседанинууд

НЮРНБЕРГ, мартын 25. (ТАСС). Мүнөөдэр Трибуналай үглөөнэй заседани хадаа сүүдлүүлэгшэ Гессэй хэрэгүүд тушаа документнүүд, тэдэнэй тоодо 1934 оной июльдэ Гессэй хэлэһэн үгые адвокат Зайдль гэгшын үзүүлжэ үгэ хэлэлгээр эхилбэ. Энэ үгэ хадаа дайнай психологическа бэлэдхэлдэ гэмнэгдэгшэ Гессэй зэмэтэй байһаниие сагааруулха документ болоно гэжэ үмөөрэгшэ мэдүүлнэ.

Энээнэй һүүлдэ сүүдлүүлэгшэ Гессэй Англида ниидэжэ ошоһон тухай, тэрэнэй хайшан гэжэ ниидэһэн тухай, сүүдлүүлэгшэ Гесс Англида хэнэй асуултада ороо[illegible] мэтэ асуудалнууд тушаа үмөөрэгшэ богонихоноор тогтожо хэлэбэ.

Сүүдлүүлэгшэ Рудольф Гесс хадаа гитлеровскэ заговоршагуудай засагые гартаа абахадань туһа һандаа, дайнда сэрэгэй ба психологическа бэлэдхэл хэһэндээ, олониитын һанал бодолой политическээр бэхижэхэдэ хабаадалсаһан даа бэ уласхоорондын гэрээнүүд ба договорнуудые эбдэһэ агрессивнэ дайнда бэлэдхэл хэһэндэн гэмнэгдэнэ гэжэ үмөөрэгшэ золлаа. Сүүдлүүлэгшэ Гесс хадаа нацистска заговоршагуудай политическэ түсэбүүдые табихадань мүн лэ хабаадалсаһандаа гэмнэгдэнэ гэжэ үмөөрэгшэ саашань үргэлжэлүүлнэ.

Энээнтэй дашарамдуулан үмөөрэгшын тон ута үгэ хэлэжэ эхилхэдэ, Трибуналай гуримые мартахагүй ёһотой һэн, мүнөө үмөөрэгшэ үгэ хэлэхэ ёһогүй һэн гэһэн түрүүлэгшын талаһаа тэрээндэ хэлэгдэбэ. „Та мүнөө документнүүдые үзүүлхэ ба гэршэнэрые дуудаха ёһотойт, тиигээд сүүдэй эсэстэ үгэ хэлэхэдэтнай болохо" гэжэ түрүүлэгшэ хэлэнэ.

Богонихон завсарлалай һүүлээр Трибунал хадаа гэршэ Боле гэгшын бэшэмэл мэдүүлгые хараха ба тэрэниие сүүдтэ хоёр талын асуултада оруулхаар дуудаха гэжэ шиидхэбэри абаба.

Гитлеровскэ партиин хилын саанахи организациин хүтэлбэрилэгшэ байһан ба гадаадын хэрэгүүдэй министерствын статс-секретарь байһан гэршэ Боле гэгшэ һахюултайгаар зал соо оруулагдаад үмөөрэлтын ба гэмнэлтын хэдэн асуудалнуудта харюусаба. Боле гэгшын тангариг болгон үгэһэн бэшэмэл мэдүүлгэнүүдые үмөөрэгшэ Зайдль соносхоно.

Гитлер вскэ организацинуудай, хилын саана „табадахи колонные" баашин онаж үргэн сетиие байгуулһаниие бүхы аргаар өөрынгөө бэшэмэл мэдүүлгэдэ Боле хадаа далдалхаар оролдоно.

Гэршэһээ асууха үгэ англиЙска гэмнэлтын түлөөлэгшэ Гриффитс Джонс абана.

Европын элдэб оронуудта тэдэниие эзэмдэжэ ороһон немецкэ армида сэрэгэй ба хүсэд бэшэ сэрэгэйшье талаар туһалхаар хилын саадахи нацистска организацинууд хэрэглэгдэдэг һэн гү гэжэ гэмнэгшэ асууна.

Боле арсажа харюусана.

ГЭМНЭГШЭ: Хилын саадахи нацистска организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй өөрынгөө берлинскэ центрын урда үгэдэг тоосоонь һайнаар эмхидхэгдээ һэн гү?

ГЭРШЭ: Тиимэ.

ГЭМНЭГШЭ: Та радиогоор информаци абадаг һэн гүт?

ГЭРШЭ: Үгы, проволокогүй холбоо манда байгаагүй.

Гэмнэгшэ хадаа гэршэ Боле гэгшын худалаар хэлэһэниие элирүүлнэ. Испанидахи немецкэ гитлеровскэ организациин хүтэлбэрилэгшэ өөһэдынгөө таһагуудта таарамжатай байра абажа шадаха ба мүн тэрэ саг болтор һургуули соо хоргодожо байһан нюуса радиостанцидаа тон лэ таарамжатай комнато абажа шадаха гэһэн Мадридтахи германска элшэн сайдай телеграммые гэмнэгшэ унажа үгэнэ.

Энэ телеграмма мүн лэ Боле гэгшын адреста эльгээгдэһэн байгаа.

„Мадридһаа абаһан телеграммые уншаад гэмнэгшэ ингэжэ хэлэнэ: „Та энээнэй һүүлдэ нацистска организацинууд Испанида шпионаж ябуулаагүй гэжэ баталха гүт?"

Нацистска организациин зарим члүнүүд шпионаж ябуулагша һэн гэжэ гэршэ Боле мэхэ гохо гарган хэлэнэ.

Тиихэдэнь гэмнэгшэ хадаа Румынидахи немецкэ фашистска организациин хүтэлбэрилэгшэ байһан Конрад гэгшын бэшэг уншана. Румынидахи гитлеровскэ организаци ямар үргэн ба тодорхой шпионско ажал-ябуулга [illegible] гэһэн дэ гэрэнгы элдэб[illegible] хилын саадахи гитлеровскэ [illegible] нуудай берлинскэ цент[illegible] али гэршэ Боле гэгшэһээ [illegible] гаа гэжэ тэндэнь хэлэгд[illegible]

Немецкэ фашистска ор[illegible] дай сэрэгэй, политическэ [illegible] тескэ шпионажые Голланд[illegible] ба Грецидэ ябуулһаниие [illegible] мецкэ документнүүдые [illegible] римта болгон гэмнэгшэ х[illegible]

Үдэшын заседани дээрэ [illegible] гэгшэһээ зэргэ асуулта [illegible] Гитлеровскэ партиин х[illegible] организаци гэжэ нэрэтэй [illegible] хадаа германска тагнуу[illegible] пуултай эдибхигэйгээр х[illegible] рилэн тон үргэн шпиона[illegible] гэжэ англиЙска гэмнэлты[illegible] Гриффитс Джонс тодорхо[illegible]

Өөрынгөө олон һалаатай [illegible] абаһан информацинуудаа [illegible] сүүдлүүлэгшэ Гесстэ дамж[illegible] гаа. Тэрэниие Гого Гитлер[illegible] гаа. Иимэ информацинуудые [illegible] бол Гамбургдахи портово[illegible] нуудһаа абадаг һэн гэжэ [illegible]

Американска гэмнэлты[illegible] полковник Эмин гэгшэ [illegible] эхилнэ. Тэрэнэй асуудалнуу[illegible] сан, гэршэ хадаа Холбоото [illegible] байртай „германо-американска [illegible] һандаралгын ажал-ябуулга[illegible] дахи гитлеровскэ партиин [illegible] ходо хүтэлбэрилдэг һэн гэж[illegible]

Гансашье гитлеровскэ [illegible] лын саадахи организаци[illegible] германска гадаада хэрэгүүд[illegible] ство өөһэдынгөө Холбоото [illegible] посольство ба консулнууд[illegible] „германо-американска со[illegible] ба исаатай байжа, тэрэнэй [illegible] гын ажал-ябуулгые эрхилэ[illegible] жэ саашанхи асуулта эли[illegible]

„Германска улас оронды[illegible] толгойлогшо байһан, ёһото [illegible] штурмовой отрядуудай обе[illegible] рер байһан шэнэ гэршэ Бар[illegible] гэгшые үмөөрэгшэ дуудажа [illegible]

Институтай шпионска [illegible] ябуулдагые ба тэрэнэй гитл[illegible] тиин хилын саадахи ор[illegible] ямаршье харилсаатай б[illegible] арсана. Тэд хож мдоо гэмн[illegible] гэршын худалаар хэлэһэниие[illegible] нэ. Институт хадаа гитле[illegible] тиин хилын саадахи органи[illegible] рисаатай байгаа гэжэ гэрш[illegible] Институт болбол бүхы оро[illegible] мецкэ „табадахи колонно[illegible] нуудые бэлэдхэдэг юм һэн[illegible]

„Германска уласхоорондын [illegible] гитлеровскэ партиин хил[illegible] организацитай холоо[illegible] жа, тэдэндээ али болохо[illegible] гэжэ гэршэ мэдэрнэ.

„Германска улас оронды[illegible] дай" толгойлогшо байһанда[illegible] американска союзтай" бэр[illegible] жа, тэрэнэй Нью-Йоркэ[illegible] митингнүүдэй нэгэн дээрэ [illegible] хэлэһэн байна гэжэ америк[illegible] нэлтын түлөөлэгшэ Эмин [illegible] «Германска уласхоорондын [illegible] олон члүнүүд «германо[illegible] союзда» орожо һандаралгын [illegible] га хэдэг һэн гэжэ гэршэ [illegible] тай болоно.

Иигээд Трибуналай үдэшы[illegible] дүүрэбэ.

Түрүүшүүлэй дүршэл юу харуулнаб

★

Д. АЮШИЕВ, ВКП(б)-гэй Закаменай айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

◆ ★ ◆

Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз Закаменай аймаг соо малажалтаар томохон колхозуудай нэгэниинь болоно. Энэ хадаа дошхон түргэн урасхаал ай Цыкерка голой баруун эрье дээрэ Утаата гэжэ нютагта түбхинэнхэй юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай һүртэ хатуу жэлнүүдтэ тус колхозой эрэгтэй эмэгтэй члүнүүд урмаа алдангүй малгайга абангүй эбтэй эйбхитэйгээр хүдэлмэрилжэ, социалистическэ хүдөө-ажахын гол һалбари болохо малажалаа нилээд гүнзэгы хүгжөөһэн байна.

Энэ колхоз 1945 ондо малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые адуу мориор—102 процент, эбэртэ бодо малаар—108 процент, хонин ямаагаар—118 процент дүүргэһэн байха юм. Колхозой һүрэг мал 1945 оной жэлэй эсэстэ адуу мориор—6,5 процент, эбэртэ бодо малаар—11,1 процент, хонин ямаагаар—42 процент ургажа нэмэһэн байгаа.

Гүрэндэ үнэгүйгөөр тушааха малажалай продуктнуудай түлбэринүүдэй түсэбүүд жэлэй түрүүшын хахад соо болзорһоо урид, бүрин мүнөөр дүүргэгдэһэн байха юм.

1945—46 онуудай адуу малай үбэлжэ гэдэ тус колхоз хаһа саг соонь, һайнаар бэлэдхэжэ байгаа. Шэнээр 2 хэһэг газарта эбэртэ бодо малай ба малай түхеэрһэн ба урдань элдүүрилэгдэдэггүй 200 га талмайһаа үбһэ тэжээл хуряажа, тэндэ малай хоёр байра бэлэдхэһэн байна. Энэ хадаа малаа үсөө үсөөгөөр байлгаха, тэдэнэй хойноһоо харууһалха хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэхэ ябадалые хангаһан байха юм.

Тус колхозой малшад энэ жэлэй малай үбэлжэлгые аймаг соогоо эгээл эрхимээр үнгэргэжэ байна. Малай хүсэ шадал доошоо ороогүй. Малшад бэлшээриие зүбөөр хэрэглэһэн ба үбһэ, һалаамайе рафигай ёһоор гамтайгаар гаргашалһанай ашаар колхозой малшад тэжээлээ горьгоогоор арбилжа байха юм. Гансахан лэ Норхоева, Норжитова, Дармаев, Балмаев, Доржиевай бригаданхид үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо 400 центнер үбһэ арбилһан байна.

1946 оной тугал абалгада мүн лэ һайн бэлэдхэл хэгдэһэн байха юм. Тугалай ба хурьгадай байранууд хүсэд түхеэрэгдэһэн, жэл соо элбэг хүрэхэ тулинэ бэлэдхэгдэһэн байна. Энэ оной январь, февраль соо гараһан олохон хурьгад бүрин бүтэнөөр тэнжээгдэжэ байха юм. Үнгэрһэн жэлдэ энэ колхозой малшад хүлеэжэ абаһан тулнүүдээ бараниинь хорогдолгүйгөөр тэнжээһэн байгаа, мүн адуу малай үбэлжэлгые нэгэшье толгой гарзагүй тарган тобироор үнгэргөө һэн.

Малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб дүүргэһэнэй ба гүрэнтэйгөө тоосоһоной удаа эрхим малшадта ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон 41 толгой тугал, хонин ямаад үгтэһэн байха юм. Колхозой малажалай фермэнүүд дээгүүр эрхим ажалтай амжалтануудые туйлаһан түрүү малшад яһала олон бии. Ветфельдшер Цыбикжап Тубанова Доржиевагай хүтэлбэрилдэг хонинной-товарна фермэ колхоз соо түрүү зэргэдэ ябана. Энэ фермэ 1945 ондо 254 толгой эхэ хониноо 266 хурьга хүлеэжэ абаад бараниинь тэнжээлэм байна. Фермын эрхим хонишон Лайжат Цыбикова 95 эхэ хониноо 99 хурьга абажа, хорогдолгүйгөөр тэнжээгээд, ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон 6 хурга абаһан байха юм. Хонишон Галсан Доржиева 100 эхэ хониноо 106 хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр тэнжээжэ, ажалай нэмэлтэ түлбэридэ 8 хурьга абаһан байна. Мүн хонишон Бальжа Тубанова 60 хониноо 61 хурьга хүлеэжэ абаад, бүгэдэнь тэнжээгээ һэн.

Фермын хонишод үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэжэ байна гэбэл, нэгэшье хонин ямаа үхүүлжэ хорогоогүй, тэдэнэй хүсэ шадалые дунда ба дундаһаа дээшэ болгонхой юм.

Һүнэй-товарна фермые Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадалсаһан фронтовик Ж. Цыденов гэгшэ хүтэлбэрилдэг байна. Энэ фермын һаалишан Санжай-Ханда Янжаповагай бригадынхид 1945 ондо даажа абаһан 45 үнеэнһээ 45 тугалнуудые хүлеэжэ абаад, бараниинь түлжүүлһэн, эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ түсэбөө 112 процент дүүргэһэн, һү һааха түсэбөө нилээдгүй үлүү гаргаһан байха юм. Тиин, түсэбһөө үлүү 30 пүүд тоһо, 170 пүүд һүнэй бэшэ продуктнуудые колхоздоо тушааһан байгаа. Бригадын 4 һаалишад нэжээд толгой жэжэ мал ажалай нэмэлтэ түлбэринүүдые абаһан байха юм. Тус бригада энэ жэлэй малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэжэ байна. Үхэр малайнь хүсэ шадал бишиихэншье доошоо ороогүй.

Хашангуудые үсхэбэрилхэ бригада үнгэрһэн жэлдэ хүлеэжэ абаһан 26 тугалнуудаа бүрин бүтэн ба тарган тобироор тэнжээһэн. Һү һаахa түсэбөө үлүүгээр дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 33 пүүд тоһо, 161 пүүд һүнэй бэшэ продуктнуудые колхоздоо тушааһан байна. 1945—46 онуудай малай үбэлжэлгэдэ саг соонь, һайнаар бэлэдхэһэн юм. Мүнөө үбэлжэлгые колхоз соогоо эгээл һайнаар үнгэргэжэ байнхай.

Тэрэшэлэн ВКП(б)-гэй член Норжитовай бригада эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ ба һү һааха түсэб үдээ холо үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Тус бригада түсэбһөө үлүү 42 пүүд тоһо, 147 пүүд һүнэй бэшэ продуктнуудые колхоздоо складта тушааһан байна.

Фермын эрхим һаалишад Янжап Очирова, Санжат Цыденжапова, Долгоржап Дармаева гэгшэд өөһэд дээрээ даажа абаһан үнеэд бүринөө тулнүүдые хүлеэжэ абаад, бараниинь тарган тобироор түлжүүлһэн байха юм. Эрхим малшан Шагжиева, Дымшилова, Мархаева, Аюшеев, Доржиева, Тарбаева ба бусад малай бэлшээриие яһала һайнаар эмхидхэдэг байна. Эдэнэр зун—намарай үедэ бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ, үхэр малаа таргалуулдаг ба үбэлэй үедэ малаа хагда бургааһаар элбэг газарнуудаар һалан һандангүй бүхэли үдэр соо адуулдаг юм. Тиин, дээрэхи нүхэд ажалай нэмэлтэ түлбэринүүдтэ мал ба һү абаһан байна.

Моринной-товарна фермын адуушад Данзан Дармаев, Ринчин Аюшиев, Долгор Аюшиева, Лайжат Цыбикова гэгшэд 190 толгой һүрэг адуые 1945—46 онуудай үбэлжэлгын үе соо хагдаар элбэг газарнуудаар үдэр һүни илгаагүй адуулжа, тушаан абаһан үбһэнһөө шилээгүй арбилжа, бэшэ фермын бригадануудта үгэһэн байха юм. Мүнөө эдэнэр имагтал бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ, тушаажа абаһан 200 гаран центнер үбһэ тэжээлһээ нилээдгүй арбилаад байна. Һүрэг адуунайнь хүсэ шадал зун намарай бэлшээридэ абаһан хүсэнһөөн нэгэшье доошоо ороогүй зангаа. Адуушад Дармаев Аюшеев хоёр 33 унагадаа үнгэрһэн жэлэ бараниинь түлжүүлһэн байна.

Колхозникуудай эршэмгэй шангаар хүдэлмэрилэн, адуу малаа олоор үсхэбэрилжэ, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлһэнэй ашаар, колхозой орошо, тон түрүүн малажалай продуктнуудһаа ороxо олзо эрид дээшэлүүлэгдээ. 1945 ондо тус колхоз түсэбэй ёһоор 250 мянган түхэриг мүнгэн олзо олохо байһан аад, 370 мянган түхэриг оруулһан байна. Энээнэй 260 мянган түхэригэй олзонь малажалай продуктнуудһаа ороһон байха юм. Энэ мүнгэн олзын 219 мянган түхэригынь колхозникуудай ажалта үдэртэ хубаагдаһан байна.

Адуу мал үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргэһэнэй, гүрэнтэйгөө хүсэд тооһоһоной эсэстэ 1945 оной ажалта үдэртэ 120 пүүд тоһон, 1020 пүүд һүнэй продуктнууд хубаагдаһан байха юм. Мүн 50 толгой эбэртэ бодо мал ба 100 толгой хонидые худалдаһан байна. Гадна, үнеэгүй 10 колхозникуудай бүлэнэрые үхэр малтай болгоһон байха юм.

Колхозой эрхим ударнигууд — Долгор Аюшиева, Долгор Норжитова, Данзан Дармаева, Дарижап Норхоева ба бусад тус бүридөө 3500—5000 түхэриг мүнгэ, 30—45 килограмм тоһо, 270—400 килограмм һүнэй продуктнуудые ажалта үдэрнүүдтээ абаа. Тэрэшэлэн нүхэд Доржиев, Аюшиев, Будаева, Дармаева, Янжапов гэгшэдэй бүлэнэр тус тустаа 6000—8000 түхэриг мүнгэ, 50—75 килограмм тоһо, 500—700 килограмм һүнэй продуктнууд, 2—3 толгой жэжэ үхэр, 3—5 толгой хонидые ажалта үдэрнүүдтээ абаһан байна.

Малажалай фермэ, бригада дээгүүр агитационно-ниитын, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэгдэһэн байна. Плангаар, энэ хүдэлмэринүүд СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ үе соо үргэнөөр эмхидхэгдэһэн юм. 8 агитаторнууд малшадай дунда үргэлжэ ойлгуулалжын хүдэлмэри ябуулдаг, дайшалхы хуудаһануудые гаргадаг, тэдэнэй [illegible] циалистическэ мүрысөө [illegible] рүү малшадай, бригада, [illegible] ажалай дүр палнуудые дэлгэр[illegible] дэлмэринүүдые толгойлог[illegible] Агитаторнууд болбол ма[illegible] да правительство ба па[illegible] тоолнуудые тайлбарилан ой[illegible] дэлмэри һайнаар ябуулдаг [illegible] Бригада, гүүртэ бүхэн а[illegible] публиканска газетэнүүд[illegible] байна.

Колхозой клуб болбол ма[illegible] хы бригаданууд дээгүүр [illegible] гуудые ба политическэ, хү[illegible] болон научно-гэгээрэлэй [illegible] нуудаар бүридхэгдэһэн би[illegible] лиотекэнүүдые хүсэд т[illegible] гээр бии болгоһон байха юм.

Энэ колхозой малажалаар[illegible] эдэ амжалтануудынь ха[illegible] түрүүлэгшэ П. Дымбрыло[illegible] сусашагүйгөөр хүдэлмэри[illegible] зойнгоо эрэгтэй эмэгтэй [illegible] малажалые эрид дээшэлүүл[illegible] хэ хэрэгтэ шадабаритай ма[illegible] сүүлһэнэй ашa үрэ мүн.

Кагановичын нэрэмжэтэ [illegible] малшад болбол манай агуу[illegible] И. Сталинай 1946 оной фе[illegible] Москва городой Сталинска [illegible] округой һунгагшадай һунг[illegible] тээхи суглаан дээрэ хэлэһэ[illegible] үгэнүүдтэ бодото харюу бол[illegible] малайнгаа үбэлжэлгэ, тул а[illegible] химээр үнгэргөөд, тэдэнэй [illegible] үшөө ехээр дээшэлүүлжэ, [illegible] эрхим малшадай хүнэтэ [illegible] дэ зайлашагүй хүртэхэбди [illegible] һаналаар мэдүүлээд, энээн[illegible] хын хойноһоо шууд тэмсэжэ [illegible]

Харюусалгата редакторай орлогшо Д. ЛУБ[illegible]

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн) ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной [illegible] и промышленности —7-89. сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.). об'явлений 2-64 (2 зв.).

И—00578. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж [illegible]